

SOLFASOL

Ankara'nın Gayriresmi Gazetesi

Aylık Gazete - 4 TL

Nisan 2016

Yıl: 5 Sayı: 60

gazetesolfasol.com

Evet, önümüz bahardır biliyorum

Leylâklar açacak biliyorum

Kiraz da çıkacak yakında

İyi şeyler söylemek de gerek biliyorum

Sevgilim güzelim bir tanem biliyorum da

Şimdilik bağışla.

Turgut Uyar

İki Çocuk Annesinin Ankarası

A. Özge Akar

İnternet marifetiyle okuduğum diken.com.tr'de Levent Gültekin, "kesilmeyi bekleyen koyunlar gibiyiz," yazıyor. İçimden hiçbir şey yapmak gelmiyor. Günlerdir, bir gün bile unutmadığım, Suruç aklıma tekrar tekrar geliyor. Nasıl da karşılıksız, nasıl da güzel niyetlerle yola çıkışları; sadece oyuncaklar ve iyi yürekler taşıyışları.

Telefon çalıyor, yoksa bir bomba daha mı diyorum, ödüm kopuyor, bir patlama daha olduysa, ya merak eden annem-babam arıyorsa. 13 Mart da işlendi kara Ankaramızın takvimine.

Geceleri uyumadan düşünüyorum hep, Sur'da ya da Suriye'de ya da dünyanın bir yerinde, açlar mı, üşüyorlar mı, aç nasıl uyuyorlar, bebekler mutlu mu, güvende mi?

Gazetelere bakıyorum. Benim gibi olmayanlar var. Çok içten bir haykırışa bile dil uzatanlar. Nasıl, nasıl bu kadar tahammülsüz, bu kadar vicdansız oluyorlar? Onlar da çocuk sahibi, onlar da insan.

Hiçbir şey yapamıyorum. Elim kolum bağlı. Bir çorba yapıp, adli tıp önüne gideyim diyorum. Bebeklerim var diye onu da yapmıyorum. Mültecilere verdiğim, bebeklerimin eşyaları ile kendimi avutuyorum. Yapabileceğim bir şey yok diyorum. Lise hayatım boyunca GOP-Kırkkonaklar otobüsü ile eve dönüşlerim aklıma geliyor. Kaç çocuk evine dönemedi, kaç çocuğun annesi-babası eve dönemedi, kaç rutin yarıda kaldı. Korkunç bir his.

Çocuklarıma bakıp gülümsüyorum. Kimin ne kaybettiğini daha iyi anlayıp daha çok üzülüyorum.

45 çocuğa tecavüz edildiği iddiasına rağmen, "buraya sahip çıkılsın" diyen bir yazarı okuyup daha da üzülüyorum.

Geleceğe bakıyorum. Eşim ile benimki çok önemli değil diyemiyorum. Çünkü, 15 ve 30 aylık inanılmaz derecede çok sevdiğimiz oğullarımızın varlığı bizim hayatımızı daha değerli kılıyor. Bir insan yavrusu ne kadar zor yetişiyor. Biz olmadan nasıl olurlar? Onlar olmadan biz olamayız. Tüm bir güç kavgası için ölenlere tekrar üzülüyorum. Çocuklarım için bir umutla bakmaya çalışıyorum, o kadar...

Affetmeyeceğiz!

Hacer Parlak

Ben Hacer Parlak. 16 yaşında başkentin kalbinde patlayan bombayla çocuğu katledilen pek çok anneden biriyim. Belki pek çoğunuz duydunuz, ben kızım Destina Peri'yi babasız büyüttüm, 2 aylık hamileyken bir trafik kazasında kaybettim eşimi. Her şey çok zordu benim için ama kızım için tutundum ben yaşama. Hep sevdim insanları, hep dokundum onlara, kızıma da bunu öğrettim. Ayrım gözetmeksizin sevdiğimiz insanları. Sadece Türkiye'de değil dünyanın neresinde olursa olsun ağlayan tüm annelerin acısını içimizde taşıdık. İnsan olmak da böyle bir şey değil midir, yüreği yanan her bir anneyle empati yapmaya çalıştım, ölen-öldürülen her çocuğun yasını tuttum içimde. Yok edilen insanların arkasından kurulan, öldürmenin haklılığını savunan 'ama' ile başlayan cümleleri dehşetle dinledim hep. Ve bir gün hiç hazır olmadığımız bir anda o acı bizim evimize düştü.

İnsanları, hayvanları, doğayı çok seven Destina

Perim, ne için olduğunu hala anlayamadığım bir ateşin içinde kaldı. Araya adamlar koyarak olaydan yaklaşık 8 saat sonra Destina Perimin yaşamadığını öğrendik. Yakınlarım beni Destina'nın vücut bütünlüğünü koruduğunu söyleyerek teselli etmeye çalıştı. Ne acıdır ki ben de Destina Perimin bedeni paramparça değil, diye sevindim.

Acım büyük ama öfkem çok daha büyük. Birileri sırça saraylarından bizim terörle yaşamaya alışmamız gerektiğini söylüyor, bizim taptaze fidanlarımızın yok edilmesine sessiz kalmamızı dayatıyor. Günlerdir kendime soruyorum: Neden hep bizim çocuklarımız ölüyor? Teröre ve ölümlere alışmayacağız, ülkedeki hiçbir savaşın bizim savaşımız olmadığını biliyoruz. Çocuklarımızı katliamlara kurban vermediğimiz, barış ve sevginin hâkim olduğu bir ülke inşa edebilmek için üstümüzdeki ölü toprağını atıp hepimizin elini taşın altına koyması gerekiyor.

Değilse sıra hepimize gelecek, ateş hepimizin evine düşecek. Sesimizi yükseltip, yüreklerimizi yan yana koyarak teröre barikat olalım. Bizi yönetenlerin sıradan insanlar gibi terörü lanetleyip, kınamalarını değil sorumluluğun gereğini yerine getirip istifa etmelerini istiyoruz. Benim nezdimde, bombayı patlatanlar kadar, onlara bu ortamı hazırlayanlar ve engel olmayanlar da Suçludur!!!

Unutmayın ki anaların öfkesi ve ahdı sizleri bir an yalnız bırakmayacak! Destinalarımızı kalbimizde gururla taşıyacak yaşatacağız ama suçluları asla Affetmeyeceğiz

Destina Perilerin ağız dolusu o kocaman gülüşleri bizlerin geleceği, sebebi olanların ise kabusu olsun!!!

“bu şehir öldürülmemiş miydi kendileri öldürülmeden önce
bu şehrin kemikleri birer birer kırılıp derisi yüzülmemiş miydi
derisinden kitap kabı yapılmamış mıydı yağından sabun saçlarından sicim
ama işte duruyordu karşılarında gecenin ve buz gibi esen yelin içinde sıcak
bir fırancala gibi”

Nazım Hikmet

**Bulutluz,
Işıksız,
Umutsuz
Bir Ankara Yazısı**

Zeynep Alica

Fotoğraf:Elif Koca

Bazen bu şehir dahil hayatlarımızı inatla ellerimizle dilediğimiz gibi yapmaya çalıştığımızı düşünüyorum. Bu hissin daha da yoğunlaştığı günlerden geçiyoruz. Bu şehir bizim inatçı heykelimiz, bizler birer inatçı, aşktan gözü kör, mantığı yitip Pygmalion'uz sanki. Çamuru ve hamuru belli bu şehrin bir yandan ama bizim de bir şehir hayalimiz var, olanca inadımız, bildiğimiz, sevgimiz, öfkemiz, söylenmelerimizle yağurmaya çalışıyoruz onu ve kendimizi. Tüm griliği ile bize bakıyor, ne bileyim ne güzel diye uzaktan baktığımız insanı hiç ummadığımız an bize sövüyor mesela, en kallavisinden hem de. Biz ısrarla, sabah işe giderken içinden geçtiğimiz Güvenpark'taki sığırcıklarını, birbirine gaz verip toplaşan o köpek çetesini görüp içimizden aşkımızı tazeliyoruz ona. Dışarıdan gelenin alabildiğine grilik ve çirkinlik gördüğü bu

şehirde örneğin en güzel gün batımının Mevlana Bulvarı'ndan Çetin Emeç'e inen yokuşta bisiklet üstünde görülebileceğini bildiğimizdendir belki de.

En sevdiğimiz, hani o trenlerin habersizce girip çıktığı o garın önünde bir arkadaş mesafesindeki dostlarımız alınıp götürüldüğünde bu diyardan acımasızca, yine bu şehir başkalarına daha kara olurken bizlere dayanışmanın sıcaklığını yaşıyor. Havada en keskin ayrımcı sözlerin ağırlığını hissettirdiği aynı günlerde, o sözler kırbaç gibi şaklarken beynimizde, bu şehrin teyzeleri evde acıdan oturamaz olup hastane çadırına ellerinde poşetler, gözleri yaşlı gelip, hiç bir şey yapamayıp ama öyle bakarak, “yalnız değiliz bu dünyada” hissini sözsüz verebiliyor. Oysa ki aynı şehrin sokaklarında ölülerimize ortak ağlayamadığımız bir dolu

insan var, biliyoruz. Çoklar, üstelik çok. Ama yine de hiç kimsenin değilse bile o teyzelerin suskunluğunun verdiği güçle yan yana geliyoruz.

Derken çok zaman geçmeden bir bomba daha patlıyor. Ve hatta ona ne oluyor diyemeden bir tane daha. O en çok geçtiğimiz noktada binalar dişleri dökülmüş, yüzleri gözleri mosmor insanlara dönüyor. Korkup evlerimize, odalarımıza kaçsak bile o en çok geçtiğimiz durağın çağrısına dayanamayıp “son” bombanın patladığı yere gidiyoruz (biliyorum bu çağrıyı duyan bir tek ben değilim, bu nedenle özne hep biz). İnsanlar nasıl mutsuz öyle. Bu kez sanki o perde çekilmiş gözlerimizden, bu kez “ben senin heykelin olamam” diye bağıyor şehir. Bu kez daha büyük bir tokat gibi patlayan. Bu nedenle o sokaklar ıssız, şehir sahipsiz...

Fotoğraf: Fahri Aksirt

Yağmurlu Bir Ankara Sabahında...

Elif Koca

Fotoğraf:Elif Koca

Yağmurlu bir Ankara sabahında 10 Ekim Dayanışması'nın organize ettiği kahvaltıdaız. 10 Ekim katliamında kaybettiğimiz canların aileleri ve yaralı kurtulan dostlarla beraberiz. Neredeyse herkes birbirini tanıyor; ya hastanede geçen tedavi süreçlerinden ya da Ankara garı önündeki anma etkinliklerinden. Hemen sohbetler başlıyor, bir süre sonra da masalar birbirine karışıyor. İlyas'ı aramızda görmek, Can'ın tayininin Ankara'ya çıktığını öğrenmek daha da mutlu ediyor bizleri. Yitirdiğimiz kardeşlerimizden Ümit'in kuzeni küçük Demsal (Mevsim) kucaktan kucağa dolaşiyor. Pek memnun hayatından.

Masaların birinde, kenarda üzerinde çiçekler çizili hoş bir zarf ve örgüden bir kardan adam var.

"Gökhan'ın o, tutuklu kadınlar göndermişler. Günay'a da göndermişlerdi." diyor Günay'ın annesi

Gönül teyze. Konuşurken bile gözüyle Günay'ı takipte. Günay ise dostlarla fotoğraf çektiriyor...

Özgecan Nehir'le sıcak bir sohbette, konu büyük olasılıkla dersler. Yanılıyorum:

"Benim için zor bir dönem, lise üçteyim. Pek dışarı çıkamıyorum, bu kahvaltı çok iyi geldi bana. Gelenlerin bir kısmını önceden tanıyordum ama bir kısmıyla da yeni tanışıyorum, mutluyum." diyor Özgecan.

Gökhan'la biraz sohbet ediyoruz:

"Burada kaç kişiyiz bilmiyorum, otuz kırk kişi varız herhalde. Ancak, ölen yoldaşlarımız da burada... Nereye baksam onlar aklıma geliyor. Onların yarım kalan ideallerini sürdürmek için bir araya geliyoruz. En azından bizler yaşadığımız sürece onlarda yaşayacak."

"Baba böyle üzücü konuşma, n'olur" derken, gözleri dolu dolu Nehir'in... Ayrılırken dışarıda hala yağmur yağıyor, aklımda Gökhan'ın kızı Nehir'e söyledikleri,

"Ben üzücü şeyler söylemiyorum ki kızım, aksine umutlu şeyler söylüyorum ve bunlara inanıyorum."

Ben de...

Ankara Umut Eder, Alışmaz ki...

Barkın Sinan

Trenlerin bir durup bir hareket ettiği, hasretlerin kavuşup ayrılıkların başladığı; düdüğü ve korna seslerinin birbirine karışıp insanların küçük telaş halinde karşıdan karşıya geçtikleri; sürekli bir koşuşturmanın ortasında bankta oturup sessiz bekleyenlerin dönüp dönüp saatlerine bakartıkları; çevreye eğik başı ciddi yüzüyle göz gezdiren çöpçülerin çerçöp süpürdükleri; bazen şenlikli alkışların çalınıp, türkülerin söylendiği; halayların çekilip çocukların omuzlara tırmandığı; sevgililerin birbirine sarıldığı; simitlerin satılıp, köftelerin ikram edildiği o cadde ortasında bileğimden yerlere dağıldım. Toplasan, hepsi bir bilek. Apar topar götürüldüm, acillere yetiştirildim de nar gibi dağılmanın, tane tane savrulmanın telafisi yok. Savaşı bilek güreşinde yenmek için niyetlenmişim oysa. Barış için tohum serpmişlerin batısından, çiçek açmış güneyinden, bahar gelmiş doğusundan mevsim bileği yapmışım.

Zamanı sürdürdüm, siz çekimser adımlarınızla gezerken sonralarında. Pansuman ettim usul usul. Yağmur ile temizledim. Bıraktığınız karanfillerle ovuşturduğum bileğimi. Sonra, arabaların, otobüslerin pencerelerinden meraklı gözlerle bakanlara işaret ettim. Bunu bana reva görenlere mühürleyip dilimi, sessizce bir köşede durup kendi halime aklar yakarken; aldığım yara henüz kabuk tutmamışken; göbeğimden vuruldum bu sefer. Hem de iki sefer. Haber oldum yine dünya aleme. Diğer elimle bastırırken kanayan yeri, acı içinde güneye kaldırdım yüzümü, aylardan Mart, beterin de beteri haller içinde gördüm oraları. Tepeme teyyareler, göbeğime sargılar çektikler. Günlerden, aylardan geçtim artık. Gündüzle gecenin, güneşle ayın, üç ile beşin, pazartesiyle salının farklarından geçtim. Siyahla beyazın, ölümle yaşamın, gençle yaşlının mesafelerinden geçtim. Bu kan nasıl durur, bu incinme nasıl sağalır, bu yas nasıl biter dedim.

Tesadüfle kaderin, babayla oğulun, bizlerle onların, doğuyla batının tartışmasından geçtim. Bana ömür biçenlere kesik bir bilekle selam durdum. Sıkılan kokuyu test ettirdim burunlarında. Bazen bazı bilekler, kırmızı kokar. Alışacağımı söylediler. Bu burunlar bu kokuya alışacak dediler. Deyip de, Hitit Heykeli'ni söküp yerinden, göbeğime diktiler.

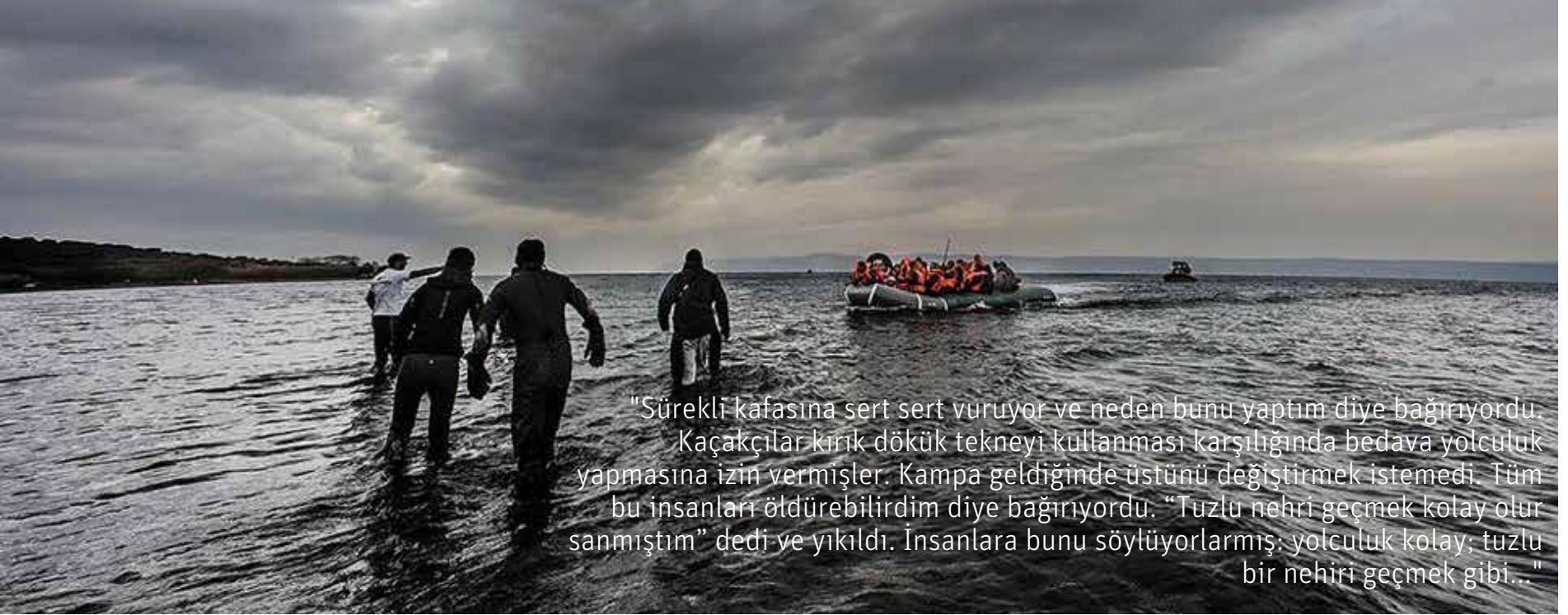
Adım Ankara. İncine incine böyle kaldım günlerinizin karanlığında. Vakitler boyu sınıandım sınıandım da, şimdi düştüğüm kadar düşmemiştim böyle bir yalnızlığa. Ne ben kimseye gidebilirim ne de kimse bana. Biliyorum, susmak ve saklanmak en hayırlısı belki ama beni de saklasaydınız keşke "yeni bir şehir olacağım ben" muradına.

Hadi gelin, alın şimdi içimden bu yeisi, ömrüm yeter mi bilemem, gençlerin şampiyon olduğu bir yürüyüşte görmeye sizi!

Tuzlu Nehir

Söyleşi: Tuna Kalaycı, **Fotoğraflar:** Maliakos Nikos

"Sürekli kafasına sert sert vuruyor ve neden bunu yaptım diye bağıyordu. Kaçakçılar kırık dökük tekneyi kullanması karşılığında bedava yolculuk yapmasına izin vermişler. Kampa geldiğinde üstünü değiştirmek istemedi. Tüm bu insanları öldürebilirdim diye bağıyordu. "Tuzlu nehri geçmek kolay olur sanmıştım" dedi ve yıkıldı. İnsanlara bunu söylüyorlarmış; yolculuk kolay; tuzlu bir nehri geçmek gibi..."

Bir laf vardı hani... "Cana geleceğine mala gelsin". Vardı diyorum çünkü artık can demek mal demek. Belki bu durum, özellikle tarımsal toplum sonrasında, kimileri için geçerliliğini hiç yitirmedi. Ama yine insanlık tarihi boyunca bu kadar derin bir ikiyüzlülük de görülmedi. Otoriter ideolojiler kendilerinden olmayana baskı ile gaddarca dışlarken en azından taraflar ve taraftarlar belli. Bugün çarpıklıkla beraber yanyana duruyorsun. O kadar açıkça, o kadar gizlenmeden duruyor ki; sanki en başından beri seninle beraber ve senin bir parçan gibi. Neden farkında değiliz?

Mülteciler artık egemenler için pazarlık konusu. Memleketlerinden kaçan insanlar bu oyunda birer piyon. Ege'ye açılan her tekne devlet stratejilerinin bir parçası. "Gerekirse otobüslere bindirip sınırınıza bırakırız" diyenlerin karanlık bilinçaltılarının ete ve kemiğe bürünmüş halleri. Adı lazım değil partinin şahini bağıyor: "Biz göndermiyoruz ki kendileri kaçak yollarla gidiyor". Yine ölenler sorumlu; hırsızın hiç ama hiç suçu yok. Ölmek mülteci olmanın fitratında. Yalancılık, ahlâksızlık ve alçaklık da sizin yobaz meşguliyetinizin fitratında. Bizim değil sizin lafınız.

Midilli Adası mülteciler için Türkiye'den Yunanistan'a geçişin kilit noktalarından birisi. İki sözde düşman ülke arasında 15 kilometre var ya da yok. İnsanlık ayıbı ise herhangi bir yazıya dökülemeyecek kadar gerçek üstü ve büyük... NATO'yu, Avrupa Birliği'ni, Frontex'i, ulus devletleri ve genel olarak siyaseti bir kenara bıraktık ve bu adaya mültecilerle dayanışmaya giden A. ile gündelik yaşamı konuştuk. Verdiği her cevap başlı başına ayrı bir söyleşinin konusu.

SOLFASOL: Midilli'ye geldiğinde ilk dikkatini çeken neydi?

A: İlk deneyimi daha adaya inmeden uçakta yaşadım. Sahil şeridinde baktım yukarıdan. Her taraf turuncu renkle parlıyordu; can yeleşti turuncusu. Sekiz kilometrelik kumsalda sekiz kilometrelik turuncu bir hat. İşte ilk şoku yukarıda geçirdim. Havaalanına indiğimde yine gözüme ilk çarpan can yelekleri oldu. Sağda solda her yerde.

Ve tabii ki mülteciler. Özellikle adanın merkezinde. Çalışacağım sahil köyüne doğru yola koyulduğumda bizi yol boyunca yine merkeze ilerlemeye çalışan mülteciler karşıladı. Arabayla bir buçuk saat süren ama adaya henüz ulaşmış yorgun mültecilerin yürüyerek kat etmeye çalıştığı uzun bir yol.

Kampa ilk vardığında bu işin altından nasıl kalkarım diye düşünmüyorsun. Bir anda kendimi herşeyin ortasında buldum. Her şey yüzünüze çarpıyor ve olayın gerçekliği bir anda öğretiyor size ne yapmanız gerektiğini.

Bu anlattıklarım mültecilerin Midilli'ye ilk gelmeye başladığı zamanlardan. Şimdi işler daha organize bir şekilde ilerliyor. Otobüs ve minibüsler sahildeki kamplarla adanın merkezi arasında gidip geliyor. Sahildeki can yeleklerini sık sık temizliyorlar. Organizasyon şimdi daha "çevreci". Ayrıca önemli biri adaya geldiğinde ada daha da bir temiz oluyor!

SOLFASOL: Kamplardan bahsettin. Mülteciler hangi kampa geleceklerini ya da adanın hangi tarafına gelmenin daha iyi olacağını nasıl biliyor?

A: Mülteciler değil ama insan kaçakçıları biliyor. Oldukça organize çalışıyorlar ve duruma hakimler. Mesela Kasım ayının ortasını hatırlıyorum. Yunanistan Başbakanı Tsipras Türkiye'yi ziyarete gitti. Bu ziyaret süresince mültecilerin adaya gelmeyeceğini hemen tahmin ettik ve beklediğimiz gibi de oldu gerçekten. Bu bir iki gün içinde

ortalığı topladık, eşya deposunu düzenledik, vs. Başbakanın ülkeye dönmesiyle mülteciler de tekrar gelmeye başladı Midilli'ye.

SOLFASOL: Adada günlük yaşamınız nasıl?

A: Hangi nöbette olduğunuza bağlı. Ben sabah erken çalışmaya başlıyorum. Günün ilk saatlerini kendime ayırmaya dikkat ediyorum ve kendimi hazırlıyorum. Daha sonra geceyi sahilde tekneleri bekleyerek geçiren dayanışmacılarla yer değiştiriyorum. İhtiyaca göre çay ve çorba hazırlıyorum. Bu sırada da kampın eksikliklerini gidermeye çalışıyorum. O sırada zaten gelenleri karşılamaya başlıyoruz. Sakin bir günde akşama doğru kaldığım yere dönüyorum. Yoğun bir günde ise nöbet yok. Bir günde 60 ya da 100 adet tekne karşıladığımız oldu.

Denizdeki kurtarma ekibi ile sürekli iletişim halindeyiz. Tekne yaklaşmaya başladığında bize haber veriyorlar ve hemen hazırlıklara başlıyoruz. Eğer tekne başka bir kampa doğru yönelmişse o kampın ihtiyaçları doğrultusunda oraya gidiyoruz ya da bazen başka kamplardan bize destek için geliyorlar. Kurtarma ekibinin kıyıya yanaştığı tekneden mültecileri alıp can yeleklerini çıkartıyoruz ve kampa yönlendiriyoruz. Burada kuru giysiler veriyoruz ve doktorlar hemen gelip kontrollerini yapıyor. Ve yemek ve içecek sağlıyoruz. Elimizdeki imkanlar doğrultusunda içinde hijyen ürünlerinin, temiz iç çamaşırların ve biraz da yemek-içeceğin olduğu bir çanta veriyor ve hareket edebilecek durumda olanları bir sonraki durak olan UNHCR - (The UN Refugee Agency, B.M. Mülteciler Yüksek Komiserliği) kampına yönlendiriyoruz. Mültecilerin büyük çoğunluğunun gittikleri ana kamp orası.

Tam bu noktada çalışma prensiplerimizle ilgili bir ayrıntıya dikkat çekmek istiyorum. İlk olarak hayati bir tehlike olmadığı sürece asla bir bebeği ya da küçük bir çocuğu ailesinden ayırmıyoruz.

Hem ailenin hem de çocukların sakinleşmesi açısından da bu çok önemli. İkinci olarak adaya gelen mültecilerin din ve kültürlerine son derece saygı duymaya çalışıyoruz. Genel bir çalışma kuralı olarak erkekler çocuk ve kadınların bulunduğu ve kuru giysi ve yemeklerin verildiği kamp bölgesine girmiyorlar. Ayrıca vücut temasını en aza indirmeye çalışıyoruz. Ama karşı taraftan bunun onayını aldıktan sonra bu çok da önemli bir durum değil.

SOLFASOL: Gün ne zaman bitiyor?

A: Gelen son tekne ile. Ve aslında tabandan gelen dayanışma grupları ile orada çalışan sivil toplum kuruluşları (STK) arasındaki temel farkı bu belirliyor. Biz kampı nöbetçiler dışında terk ederken sivil toplum kuruluşlarının belirli bir zaman çizelgesi var ve günün yoğunluğundan bağımsız olarak bu çizelgeye uyup yaşadıkları yere geri dönüyorlar.

SOLFASOL: STKlar geri dönüyor...

A: Evet STKlar geri dönüyor. Beklenildiği gibi gün içinde oldukça yoğun çalışıyorlar ancak çalışma ve dinlenme zamanları arasında kesin bir ayırım var. Bir yönden bakıldığında aslında enerjilerini toplamaları ve diğer güne daha hazırlıklı başlamaları açısından oldukça mantıklı bu hareket. Ancak bazı günler o kadar çok tekne geldi ki, dayanışma grupları bu yükü kaldıramadı çünkü STK çalışanları orada yoktu.

SOLFASOL: "Boş" vakitlerinizi nasıl değerlendiriyorsunuz?

A: Sakin bir gün geçiriyoruz diyelim. Nöbetler kendi seyrinde devam ediyor. Ayrıca depoları düzenliyoruz. Tüm kutuları açıp üzerinde yazanlarla eşleştiriyoruz, kampın eksikliklerini belirleyip not alıyoruz, temizlik yapıyoruz, çadırları suya biraz daha dayanıklı hale getirmeye çalışıyoruz, kamp ateşi için odun topluyoruz, kendimizin ve diğer gönüllülerin çamaşırlarını yıkıyoruz... Yok gönüllü kötü bir kelime oldu.

"... Çocuğum olup olmadığını sordu. Bir tane senin yaşlarında kızım var dedim. "Peki ya kocan" diye devam etti. Kocam yok dedim. Anlamadım dedi, "öldü mü?" Hayır dedim. "Ben hiç evlenmedim". Belli belirsiz güldüğünü gördüm. "Gerçekten mi?" dedi heyecanla: "Çok sevdim burayı. Ve iyi ki annem İngilizce bilmiyor"

SOLFASOL: Neden?

A: Bu kelime dayanışma grupları arasında bir tartışma konusu haline geldi; gruplara dahil olanlar artık gönüllü olarak adlandırılmıyorlar. Eskiden "gönüllü" çok güzel bir kelimeydi. Ancak özellikle Atina'da Olimpiyat Oyunları'nın organizasyonu sırasında ve Milano'da Expo'ya hazırlık sırasında gönüllülerin emekleri büyük oranda sömürüldü. STKlar bu kelimeyi kullanmakta bir sıkıntı çekmiyor ancak tabandan gelen dayanışmacılar artık gönüllü olarak adlandırılmıyor.

SOLFASOL: Tamam bu kelimeye dikkat ederek devam edelim. Dayanışmacılar adada ortalama olarak ne kadar kalıyor?

A: Özel yaşamına ve sorumluluklarına bağlı olarak değişiyor kaldığın süre. Pek çok kimse bir ay kadar çalışıyor. Ama bazıları en başından beri orada ve bazıları da sadece bir haftalığına. Ayrıca Midilli'de okuyan öğrenciler ve diğer ada sakinleri özellikle hafta sonlarında bize destek veriyor.

SOLFASOL: Bu soru için güzel bir geçiş oldu. Adaya mültecilere destek için gidenlerin genel bir profili var mı?

A: Bu herkes olabilir. Bizim kampta oldukça uluslararası bir ortamda çalışılıyor. Doğal olarak süreç Yunan dayanışmacılarla başladı ama daha sonra çeşitlilik hemen arttı. Hatta bazen bazı mülteciler kalıp bir süre yardım ediyor bize. Sosyo-ekonomik olarak yaklaşmak gerekirse STK çalışanları tabandan gelen dayanışmacılara göre daha yüksek bir gelire sahip diyebiliriz. Ama oldukça geniş bir genelleme bu. Mutlaka bir gözlem yapacaksa gelir seviyesi yüksek olanların yabancı, ellilerinde ve kadın olduğunu söyleyebiliriz. Yaş grubu olarak bakarsak 16 yaşından 60 yaşına kadar herkesi görmek mümkün.

SOLFASOL: Adada çalışan gruplar arasında nasıl bir etkileşim var? Sivil toplum kuruluşları ile tabandan gelen grupların arasını bir kaç kez çizdin. Farklılıkları bir kenara koyabiliyor musunuz yoksa belli durumlarda belirgin anlaşmazlıklara düşülüyor mu?

A: Herşey mümkün. Ve bazı anlaşmazlıklar da oldu aslında. Ama durumun insani boyutunu göz önüne aldığımızda STKlar ile olan sorunları o an için bir kenara bırakıp çalışmaktan başka bir çareniz yok: mültecilerle dolu bir tekne geliyor ve hepimiz oradayız. Bir gün bizim kampa üzerinde çalıştığı STK'nın ismini taşıyan bir görevli geldi. Bir kaç kişi hemen bu adam neden burada diye söylenmeye

başladı. Cevabı çok basitti aslında. Görevli kaybolan bir bebekle ilgili gelmişti. İki tarafta da buna benzer davranışlar var ama beraber çalışmaya devam ediyoruz ve edeceğiz.

SOLFASOL: Bu gruplar arasında duyduğun ya da tanık olduğun en büyük sorun ne peki?

A: Mülteci teknesine ilk kim yardım edecek! Kulağa komik gelse de durum bu. Çünkü herkes yardım için orada ve buldukları süre boyunca değerli olmaya çalışıyorlar. Çocukça belki ama olan bu.

SOLFASOL: Toparlamaya çalışalım. Bireyler orada, dayanışma grupları orada, sivil toplum kuruluşları orada, devlet orada....

A: Burada duralım biraz. Devlet mültecileri kayıt altına almak için orada. Ve bugünlerde de kurtarma botlarıyla denizde. Ama devlet mültecilere en çok ihtiyaçları olan kuru elbiseleri vermiyor, gıda ve su yardımı sağlamıyor ve hatta bir doktor bile göndermiyor. Kısacası sorunun insani boyutuyla hiç bir şekilde ilgilenmiyor.

SOLFASOL: Tüm bu dinamik yapı ve sorunlar içinde ada sakinleri kendilerini hangi konumda buldular ve mültecilere ne kadar destek veriyor?

A: Midilli mültecilerin kurduğu ve hala kurmakta olduğu bir ada olmasına rağmen yerelin sadece yarısı destek veriyor; bir kısmı durumdan fayda çıkarmaya çalışırken bir kısmı da krizi görmezden gelip yaşamına devam ediyor. Mesela bazıları mülteciler cep telefonlarını kısa süre için şarj etmek istediğinde beş Euro'ya kadar ücret istiyorlar. Ya da yarım Euro'luk suyu iki üç Euro gibi anlamsız fiyatlara satıyorlar. Genelde söyledikleri mülteciler yüzünden yaz ayında gelen turistleri kaybettikleri ve bu yüzden maddi sıkıntı yaşadıkları. Ama söylemedikleri kısım mültecilere yardım için gelenlerin kış boyunca yerel halk için güçlü bir maddi kaynak olduğu ve yaz boyunca olan kayıplarını fazlasıyla karşıladıkları. Tüm bunların karşısında da muhteşem insanlar var beraber çalıştığımız; özellikle yaşlılar. Konuya daha hassaslar. Çünkü onlar da mülteci.

SOLFASOL: Peki yerel halkın STK ve dayanışma grupları ile olan ilişkileri nasıl?

A: Adalıların mültecilerle olan ilişkisinin bir yansıması. Mültecilerden kazanç sağlamaya çalışanlar yardıma gelenleri de sömürmeye çalışıyor. Bazıları da bize güzelliklerini sunmaya devam ediyor. Adaya yardıma gelenler de ya adaya hemen ayak uyduruyor ya da daha yalıtılmış yaşıyorlar. Bir de tek ilgi duydukları mülteci çocuklarla selfie

çekmek olanlar var!

SOLFASOL: Gerçekten yapıyorlar mı bunu?

A: Evet gerçekten yapıyorlar. Daha tekneden iner inmez kucaklarına bir çocuk alıp selfie çekip bırakanlar var. Özellikle şunu hiç unutmuyorum. Gelişlerin çok yoğun olduğu kasım ayıydı. Her yirmi dakikada bir tekne varıyor. Mültecileri bir şekilde sıraya sokup en hızlı bir biçimde bir sonraki tekneye yetiştirmeye çalışıyoruz. Tüm bunlar olurken bir kadın geldi. Sıradan bekleyen bir aileden bebeklerini aldı. Sıranın en önüne geçip üstünü değiştirmesi bebeği için birine verdi —ve selfie—. Sonra bebeği orada bıraktı ve ayrıldı. Birden fazla oldu bu olay aynı kişiyle. Her seferinde uyarımızı yaptık ama o kadar koşuşturmaca içinde çok da fazla duruma müdahil olamadık. Genellemiyorum ama adadaki profillerin çeşitliliğini belirtmek istiyorum.

SOLFASOL: Bu kadını kendi sorunları ile başbaşa bırakıp sana geri dönelim. Bir mülteci teknesinin yaklaştığı haberi geldiğinde ya da sen yaklaştığını gördüğünde ne hissediyorsun?

A: Karakterim bu konuda beni oldukça şanslı kılıyor. Çalışırken oldukça sakinim ama eve dönünce bir anda çöküyorum; kesinlikle mültecilerin önünde değil. Bu insanlara geçirmek zorunda olduklarından dolayı büyük saygı duyuyorum. Bu durumda kaygılı ve hassas olan ben olamam. Ben insanlara yardım etmek için oradayım ve bunu da ancak kendimi düzgün tutarak yapabilirim. Ama diğer yardıma gelenlerin de ruhsal ve fiziksel yapılarına saygı göstererek. Kampa ilk gelenlere şunu söylüyoruz: eğer kendinizi rahat hissetmiyorsanız tekneyi ilk karşılayanlardan olmayın. En büyük yardımı nerede sağlayabilecekseniz orada olun. Kahramanlığa gerek yok ve aramızda herkes için bir yer var.

SOLFASOL: Mültecilerin yüzlerini hatırlıyor musun yoksa artık bulanık bir yüz mü var senin için?

A: Gözleri hatırlıyorum. O gözleri bir daha unutamam sanırım. Ve gülümsemeler; söylenen güzel sözler ve teşekkürler. Hayır bu insanları unutamam.

SOLFASOL: Daha çok şunun için soruyorum: o kadar sıradanlaştı ki artık bu süreç herkese göçmen diyoruz ama gelen her kişinin özel bir hikayesi, sevdikleri, korkuları vs. olduğunu unutuyoruz sanki.

A: Tabii ki! Bize zorluk çıkaranları nasıl unutabilirim! Kesinlikle kötü anlamda değil espirili yaklaşıyorum. Bazı kadınlar verdiğimiz giysiyi gösterip "ama ben bunu sevmedim" diyebiliyor. Ya da bazen bir erkek

Söyleşinin devamı arka sayfada >>

kendi ayakkabısını saklayıp bir çift daha almak istiyor. Çok fazla kaynağımız yok. Keşke herkese istediklerini verebilsek. Ama durum ortada. Kimisine sinirleniyorum, kimisiyle mutlu oluyorum, bazen duygusallaşıyorum. Köpeğiyle yalnız gelen yaşlı amcaya ne denebilir! Ama bazı yüzler var beni sürekli kovalayacak olan.

SOLFASOL: Hangi yüzler bunlar?

A: Adada ikinci günümüdü. Bir tekne akıntı ile adanın tehlikeli bir tarafına yaklaştı ve kayalıklarda parçalandı. Tam bir karmaşa ve can pazarı. Oraya koştuk ve zaten oldukça yorgun insanları kurtarma telaşına düştük. Ben kendimi 20 yaşlarında sonradan Afganistan'dan geldiğini öğrendiğim bir gencin yanında buldum. Herkes şoktaydı ve ağlıyordu ama bu gencin farklı bir sorunu olduğunu hemen farkettiler. Hemen çevirdiler anlattıklarını. Tekneyi kullanan bu gençmiş. Sürekli kafasına sert sert vuruyor ve neden bunu yaptım diye bağıyordu. Kaçakçılar kırık dökük tekneyi kullanması karşılığında bedava yolculuk yapmasına izin vermişler. Kampa geldiğinde üstünü değiştirmek istemedi. Tüm bu insanları öldürebilirdim diye bağıyordu. "Tuzlu nehri geçmek kolay olur sanmıştım" dedi ve yıkıldı. İnsanlara bunu söylüyorlarmış: yolculuk kolay; tuzlu bir nehri geçmek gibi... Güzel bir hikaye de var.

SOLFASOL: Devam et lütfen.

A: Yine çok yoğun geçen kasım ayıydı. Ve yine uzun bir sırada dizilmiş insanlara yardım için koşuşturuyorduk. Üç tane genç kıza denk geldim. Hepsi çok güzeldi. Bir tanesi kırık dökük İngilizce konuşabiliyordu. Çocuğum olup olmadığını sordu. Bir tane senin yaşlarında kızım var dedim. Peki ya kocan diye devam etti. Kocam yok dedim. Anlamadım dedi, "öldü mü?" Hayır dedim. "Ben hiç evlenmedim". Belli belirsiz güldüğünü gördüm. "Gerçekten mi?" dedi heyecanla. "Çok sevdim burayı. Ve iyi ki annem İngilizce bilmiyor."

SOLFASOL: Yardım ettiğin insanlar ayrılırken neler hissediyorsun? Olanları fark edip sindirebilmek için vakit gerekiyor mu yoksa artık "profesyonel" bir şekilde gelen öbür tekneye yardıma mı gidiyorsun?

A: Bazen anlamlandırmak için vaktim oluyor bazen de olmuyor. Ama genel olarak düşündüğüm bu insanların geleceği. Tamam şimdi bu insana yardım ettim ama bir taraftan da sahte bir umut verdim. Giden herkese bol şans diliyorum ve güle güle diyorum ama onlar her şey için çok güzel olacak diyemem. Çünkü belki istedikleri yere varamayacaklar ya da ülkelerine geri gönderilecekler ve bu yolculuğu daha zor

koşullarda tekrar deneyecekler. Burada kalanlar için de devletin verdiği büyük bir destek yok. Sadece tabandan gelen küçük dayanışma grupları ve STKlar. Hangi koşullarda nereye varacakları orada bulunan grupların örgütlenmesine bağlı. Bu anlamda yaptığımız iş oldukça önemli.

SOLFASOL: Döndüğünde ertesi gün nasıl oluyor?

A: En kötüsü. Hiçbir şey bir anlam ifade etmiyor. Kızımı gördüğüm için elbette mutluyum. Ama pencereden dışarı baktığımda bir çok insanın ne kadar duyarsız olduğunu görmek ve yaşadıkları sorunların aslında hiç de büyük sorunlar olmadığını onlara söyleyememek üzüntü verici. Döndüğüm zaman işte bu anlamsızlıklarla boğuşuyorum. Gündelik yaşamın anlamsızlıklarına katlanmaya çalışmak acı verici.

SOLFASOL: Tüm bu yaşadıklarından sonra senin için "ev" ne ifade ediyor?

A: Her zaman tanımladığım gibi tanımlayacağım. Ev her yerde. Her yer ev. Hayatımın hiçbir döneminde "işte evim burası" demedim. Babam bir göçmendi. Annemin ailesi de göçmen bir aile. Ben de başka bir ülkede doğdum. Gerçek tüm bu olanlar. Hepsi.

Sur ya da Gavur Mahallesi

Gülistan Aydoğdu - Solfasol / Haber Nöbeti

Fotoğraf: Gülistan Aydoğdu

Sur'da yaşayanlar çok dil bilirmiş (hikayeler böyle söylüyor), ama hikayeler bir tarafa, ben de biliyorum: Diyarbakır Sur'da en az üç dil bilinir: Kürtçe, Ermenice, Arapki ve biraz da Türkçe.

Arapki: yok, yanlış değil yazdığım, 85 yaşında bir zamanlar Sur'da yaşayan Daye (Ana) bana dönerek "Ben Kürtçe, Türkçe, Arapki, (Arapça demiyor, Daye) Zazaki biliyorum", ekliyor: Okuryazarlığım yok. Ama sen sadece Türkçe biliyorsun" diyor. Tabi bir de Ermenileri, özellikle Mıgırdıç Margosyan'ın Sur içindeki Ermenilerin yaşamının anlatıldığı ana dili Ermenice olarak yazdığı 1930'ların Gavur Mahallesi kitabını hatırlatarak başlamak istedim. Çok dilli, çok kimlikli, çok inançlı insanların birlikte barış içinde yaşadıkları yermiş, Sur. Tam olarak Diyarbakır'ın kalbi. Zaten önce Sur'da başlayıp sonra Sur'un dışında büyümüş, bu kadim kent. Dicle-kentte oturanlar dahi, hala alışverişlerinin bir kısmını gidip Surdan yaparlar. Devletin Sünni, Türk, Beyaz, İslam olmayanlara uyguladığı sürgünler, katliamlarla Ermeniler, Araplar azalmış, evleri, ibadethaneleri ya yakılmış, yıkılmaya terk edilmiş ya da el konulmuş.

Suriçi

Sur'un çok kapısı var. Çiftkapı, Saraykapı, Mardinkapı. Sur'a adını veren surlar da hala dimdik ayakta direnmeye devam ediyor. Tıpkı içinde yaşayanlar gibi... Diyarbakır'a gidenlerin ilk gittikleri yerdir: Sur. Suriçi, nice zamandan eski Sur'da yaşayanlar yerine 90'lı yıllardaki Kürtlere uygulanan köy boşaltmalar ve zorunlu göçlerle gelen yeni yoksulların yaşadığı yerlerden olmuş. Zorla yaşadıkları yerlerden koparılan bu insanlar, geldikleri Suriçi'nde bir yandan yoksullukla baş etmeye çalışırken, diğer taraftan da yakılan evlerini, hayvanlarını, tarlalarını, öldürülen eş, baba ve çocuklarını unutmamışlar. Onların acılarını da taşımışlar Sur'a, surların içine!.. Bu nedendir ki: devletle araları hiç iyi olmamış. Hem yaşama, hem de acılarına direnmişler, örgütlenmişler. Kendilerinden gasp edilen yaşamın ta kendisini geri istemişler.

Savaş Başlarken Sur

Ablukaya alınan Sur'da sivil katliamlarını önlemek için "Kadınlar barış istiyor" şiarıyla yola çıkmıştık, aylar önce. Ankara'dan 3 otobüs dolusu barış isteyen kadındık. Başka illerden gelenler de vardı. Adana'dan İstanbul'dan, İzmir'den giden kadınların hepsi, polis ve jandarma kuvvetleri tarafından defalarca arama, güvenlik vs. denilerek durduruldu, engellenmeye çalışıldı. Sonunda vardık. O zaman Sur'a girmek istediğimde, yine sıkı bir aramadan geçtik. Geçtik ama her yanda panzerler, akrepler, tanklar, askeri araçlar... Yani bir tek sivil kimse yok. Bütün sokaklar, cadde boyu siperler, siperler... İçinde yüzleri maskeli Özel Harekatçılar. Dehşete düşmemek mümkün değil. Sanki İsrail'den Filistin mülteci kamplarına geçiyoruz. Dağkapı'dan girdik, Hasanpaşa Konağına kadar varamadık. Etrafımızda uzun namlulu otomatik silahlı Özel Harekatçılar... Silahlar, üstümüze doğrultulmuş peşimizden ayrılmıyor. Fotoğraf çekmek yasak. Hasanpaşa'dan öteye gitmek, yasak. Ara sokaklar tümünden yasak. Özel Harekatçılara dikkatle bakmak yasak. Sur'da yaşamak yasak...

Sur İşgal Altında mı

Nevroz'dan sonra tekrar gittik. Yine sıkı bir arama.

Gazeteciysen sadece Dağkapı'dan girebiliyorsun, fotoğraf makineleri kontrol ediliyor. Sur'un içlerine çatışmaların yoğun olduğu yerlerine geçmek hala yasak. Üç kadın gazeteciyiz. Jinha'dan iki arkadaş. Sabah birlikte çıktık habere. Ama cenazeler var denilince cenazeleri de takip etmek istediğim için geçici olarak Diha'daki arkadaşlara katıldım. Cenaze töreninden sonra tekrar Jinha muhabirlerine döndüm. Burada hiç eksilmeyen bir durum cenaze törenleri, taziyeler. Hergün ama hergün birkaç cenaze geliyor. Sırtımızın ürpermesine engel olamıyoruz (ya da ben öyleyim). Yürüyoruz cadde boyunca... Sur esnafının çağırısı var: "Alışverişlerinizi buradan yapın üç aydır dükkanlarımız kapalı. İflas ettik, akşam eve ekmek parasını zor götürüyoruz" diyorlar. Bizim alışverişlerimiz, onların hiç bir dertlerine derman olmaz biliyorum, ama yine de bakıyoruz dükkanlara. Hem sohbet etmeye çalışıyoruz, ama konuşmak istemiyorlar, etrafımız hep "resmi polis", yetmiyor "sivil"ler. Dibimizden ayrılmıyorlar.

Tahir Elçi'nin katledildiği dört ayaklı minarenin olduğu sokak, beyaz branda ile kapatılmış. Fotoğraf çekmek kesinlikle yasak. Dükkanlarda cam çerçeve kalmamış. Metal kepenkleri de kurşun delikleriyle parçalanmış. Dükkanların bir kısmı yağmalanmış. Bazı gıda dükkanlarındaki yiyecekler, bozulmuş: burnumuzu tıkayarak geçiyoruz, hızla. Dükkan sahipleri konuşmak yerine çaresizce ellerini açıyorlar, iki yana dökülüyor elleri. Yanından kocaman uzun menzilli otomatik silahları ile kamuflej giysili Özel Harekat geçiyor. Sanki: TV'lerde gördüğün Afganistan manzaralarının tam içine düşmüşüz. Şöyle düşünün: Ankara'da Güvenpark'ta polislerin varlığı çekemiyorsunuz ya... Burada ağır silahlarla halkın arasında her an ateşe hazırlar ve meydan okuyarak geçiyorlar. Sur artık kimlerin!?

Hiçbir Şey Gerçek Üstü Değil

Herşeye rağmen ilerlemekte kararlıyız. Mardinkapı'ya kocaman bir Türk bayrağı asılmış, oradan Hevsel Bahçelerine çıkış vardı. Orası da yasak. Suriçi'ndeki ana caddenin alt tarafı yasak. Sağa kıvrılıp mahalle arasına girmeye çalışıyoruz. Yaşlı bir kadın, yıkık evden kopan parçaları temizlemeye çalışıyor. Bazı binaların (ki bu bölge çatışmanın olmadığı yerde) kenarları, köşeleri yıkılmış, sokakta kanalizasyon patlamış, duvarda kurşun izleri, kapı pencere kalmamış. Suriçi'ndeki herkes çatışmanın izlerini bir an önce silerek çatışmasız günlerdeki yaşamına dönmek istiyor. Çaresizlik var ama kimse de umutsuz değil.

Batı'da herhangi bir şehirde Kürt polisler, askerler, gelip bize bunları yapsaydı ve başka bir Kürt de tek başına gelse bizi katlettikleri, çocuklarımızı öldürdükleri, ekmeğimizi aşımızı elimizden aldıkları yerlerde şimdi benim gibi elini kolunu sallayarak dolaşaydı ne olurdu? Bir düşünün, benim aklıma düştü, düşündüm. Ölmekten beter edilir miydi!? Ölüsü köpeklere mi yedirilirdi, ya da üzerinden panzerler mi geçirilirdi!? Belki de diri diri yakılırdı, Türk bayrağı öptürülürdü!? Yetmezdi, soğumuş çıplak bedeni teşhir edilirdi!? Akreplerin arkasına bağlanırs, cesedi sokaklarda sürüklenirdi, belki de!? Bunların hepsi, bu zamanda, tam da buralarda yaşandı... Hiçbiri gerçek dışı değil, aynıyla vaki!

Mardinli Yaşlı Kadının Tırsık Kedisi

O yaşlı kadın elimizden tuttu, bir eve kadar götürdü.

Suriçi'nin eski taş evlerinden biri: bu güzelliği daha önce nasıl kaçırdım, bilmiyorum. Ortada küçük süs havuzlarının olduğu avlular. Avluya açılan tek gözlü birçok büyük oda. Güvercinler ve damlar. Duvarlar, Diyarbakır'ın o siyah kesme taşlarından, pürüzsüz örülmüş. Yerler de öyle... Yaşlı kadın, Mardin'den yıllarca önce göçmüş, bu evi taa o zaman aldıklarını anlatıyor. Muhteşem bir bina: sapa sağlam ayakta. İççe geçişlerle girildiği için korunaklı bir yapı. Yazları serin ama kışları soğuk değil. Bizi güler yüzü ile ısrarla çaya davet ediyor. Bakışlarında acıyı da görmek mümkün. Bahçesine düşen top parçalarını toplamış. Önce onları gösteriyor. Günlerce uyuyamadığını, sokakta ağır çatışmaların yaşandığını anlatıyor. Aklıma düşüyor, ne çok insan inanmıştır, "Orada siviller yok" diyen devletin o sesine kim bilir? Kadının güvercinlerinin çoğu, keskin nişancılar tarafından öldürülmüş. Kedisi uzakta bize sokulmuyor, onu göstererek "yaklaşmıyor artık çok korkuyor" diyor. Her patlamada kedi, kendini dışarı atıp kaçmaya çalışıyormuş. "Delirdi, fakir", diyor.

Surdaki Yoksulların Evleri

İsrarlı çay ve yemek davetini başka zamana bırakıp devam ediyoruz peşimizde üç "sivil" görevliyle. Karşı sokağa girdiğimizde: savaş manzarası. Yıkılan, kapısı penceresi kırılmış. Kurşun delikleriyle delik deşik olmuş evler, evler... Bazıları çatışma boyunca ısrarla evlerini terk etmemiş. "Korkudan gece boyunca uyku uyuyamadık ama gidecek yerimiz yok nereye gitseydik aylarca?" diyor. "Bekledik böyle korka korka burada" diyor. Umudun hep var, yüzlerinde gülümseme eksik değil. "Bizden ne istiyorlar köyde koymadılar, buraya geldik, buraya da sığdırmıyorlar, buradan nereye gideceğiz biz" diye soruyorlar? Onlar da kolumuzdan tutup içeri çekiyor. "Düşen bir füze başlığını göstermek istiyorum" diyor. Arıyor tarıyor, bulamıyorlar. "Onu" diyor, "devlet attı. Çünkü PKK'lilerin füzesi yok ki" diyor. "Bizim burada olduğumuzu bildikleri halde bizi buradan çıkarmak istediler onun için attılar".

Kim İnanır Toledo Masalına

Anlattıkça bizim moralimiz bozuluyor, ama yemin ederim: dimdik duruyorlar, "gitmeyeceğiz burası bizim evimiz" diyor gülerek. "Camları taktırdık, kapı hasarlı; onu da tamir ettirip evimizde oturacağız"... Devletin yangından mal kaçırıcısına orada yaşayan yoksul halkın elinden gasp ederek yaptığı kamulaştırma nedeniyle DSİ'nin kamyonları, sürekli arı gibi hafriyat taşıyor, Sur'un dışına. Giriş çıkış yasak ama herkes oradaki yıkım ve talanın farkında. Baro ve Belediye yıkıma engel olmak için uğraşiyor.

Görünen o ki: Diyarbakır halkı, katledilen çocuklarının acısını yaşayamadan bir de bu devlet talanı ile karşı karşıya... Hevsel Bahçelerinde hani yağmaya izin çıkmamıştı ama Sur'da bir tarih, belli ki yok edilecek. İŞİD'in tarihe olan düşmanlığı, sanki Sur'da yeniden yaşanıyor!? Orası, tarih boyunca Sur'du!? Toledo nereden çıktı? Bu rejimin alameti farikası olan "yıkıp yeniden yapma arzusu", mide bulandırıcı!? Almira yok edildi, yenisi yapılabilir mi, bir daha? Ya da yenisi yapılırsa orası Almira olur mu? Orada yaşayan o yoksul halkın elinden alınan Sur'u alıp, hangi zengin malına mal, parasına para katılacak? Nedir bu yağma hırsı, bu kin, anlamak mümkün değil!?

Cizre'nin Bodrumları

Gülistan Aydoğdu - Solfasol / Haber Nöbeti

Fotoğraf: Gülistan Aydoğdu

Devletin en yüksek kademelerinden Suriye Devlet Başkanı Beşar Esat hakkında söylenen sözü hatırlar mısınız: "Kendi halkına zulüm eden bir devlet başkanını kabul etmediğimiz gibi zulüm ile abad olunamaz". Daha dün söylenmişti, unutmadınız değil mi?

Cizre adeta bir çanak gibi, yükseltilerin arasında bir düzlükten şehre giriyorsunuz. Cizre'de abluka başladıktan sonra ölenlerin bazıları, bizim gibi haber peşinde koşan normal insanlardı, şehrin etrafındaki yükseklerde karargâh kurmuş keskin nişancıların kurşunlarına hedef olmamak için evlere saklandılar ve o bodrumlardan tıpkı diğerleri gibi sağ çıkamadılar. Sesleri, feryatları hala kulağımdan gitmiyor.

Cizre'ye İlk Gidemeyişim

Seslerine ses vermek için birçok ilden yine kadınlar harekete geçtik, amaç: Cizre'ye gitmek. Ama ne mümkün? Siirt'e alınmadık, Kurtalan'a alınmadık, Şırnak'a alınmadık... Öğlen oldu Şırnak'ın çıkışında bekledik, bekledik... Kış, kar, soğuk... İhtiyaçlarımızı açık arazide gideriyoruz. Midyat'a doğru yola çıktık akşam gece yarısına yakın vardık. Midyat'ta almadı bizi. Gece ve gündüz bir arabanın içindeyiz. Yakında bir tesis var dediler. Ama küçük. Yiyecek yok, soba yok. Yine ayazdayız. Sabahı ettik, tekrar yola düştük bu sefer gerisin geri Ankara, İstanbul, Diyarbakır...

Cizre'ye İkinci Gidemeyişim

Nevrozun ertesi günü, 22 Mart, tekrar Cizre yolundayız. Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ, Ahmet Türk, birçok yabancı basın ve davetliler, başka milletvekilleri de var. Midyat çıkışında yine durdurulduk. Durduracaklarını tahmin ediyorduk. Ama bu kez şehir girişindeki önlemler öyle abartılmış ki? İlk bakışta farkına varamadık. Yani tomalar, akrepler yetmemiş. Siperler yapılmış, ağır makineli yerleştirilmiş. Birçok noktada keskin nişancılar var, elleri tetikte. Belli ki, onlara göre yaşamamız istenmiyor, katlimiz vacip!? Uzun süren görüşmelere rağmen sonuç alınmadı. Bu arada yabancı konuklar, önce İngilizce cevap alamayınca, tercüman aracılığıyla sorular sordular... Ama askerler cevap vermedi. Açıklama yapıldı, Diyarbakır'a geri döndük.

Türkiye'nin Meclisinde temsil edilen bir partinin vekilleri, başkanları yine Türkiye sınırları içerisinde olan bir ilçeye alınmıyor. Hem de devletin resmi kolluk kuvvetleri tarafından. Yürütme, yasamanın çalışmasına taş koyuyor? Ne yaman çelişki? Hükümet görevlilerinde öyle bir zihniyet hâkim ki: sabahtan akşama bir dedikleri, diğerini tutmuyor. Bazen delirdiklerini, zvanadan çıktıklarını düşünüyorum.

Kararlıyım, Cizreye Gideceğim

Herkese soruyorum. Cizre'deki Şırnak vekili Faysal Sarıyıldız'ı arıyorum, belki yanına gidecek bir yol bulurum umuduyla, önce cevap alamıyorum. Nevroz nedeniyle polisler, Cizre'de müdahale etmişler ve otobüse de el koymuşlar. Yine gözaltılar olmuş, Vekil de peşlerinden gitmiş. Gece yarısı Faysal Bey, telefonuma ancak dönebildi. O da ayrılmış Cizre'den, yardım faaliyetleri için programı varmış. Ve nihayet denk geliyor, bir ziyaret esnasında HDP Grup Başkan Vekili Çağlar Demirel, Cizre'ye gitmek isteyip istemediğimi sordu. Sevinçle balıklama atladım.

Ve Cizre

Cizre yanmış, Cizre yıkılmış, Cizre yoksulluğun tavan yaptığı yer. Cizre'ye daha girişte görüyorsunuz yıkıntıları, yanıkları, harabeleri... Şehrin Merkezi yok olmuş, birşey kalmamış. Akrep, tomalar ve Özel Harekât ilçeyi ele geçirmiş. Cizre Belediyesine varana kadar sesimiz çıkmadı, dehşet içindeyiz! Belediye'ye vardığımızda, henüz ortalık تنها idi, yani akrepler, polis daha az... Selahattin Demirtaş'ı, Cizre'de gören polis, önce bir şok yaşadı ardından toparlanıp etrafını sardılar... Çevresinden hiç ayrılmadılar, elbette amaç korumak değil, tersine, rahatsız etmek, nefes aldirmamak...

Cizre'de Demirtaş

Karşılayan halkta büyük bir coşku var, sevgi gösterisi yoğun. Herkes dokunmak istiyor, elini sıkmak, yanına gelmek istiyor. Ama ne mümkün, polisler izin vermiyor!? Mezarlığa gidiyoruz önce. Mezarlık tahrip edilmiş!? Bazı mezarlar, özellikle seçilmiş. Kim, bir mezarı tahrip eder!? Bodrumlardan paramparça çıkartılarak kimlik teşhisi yapılamadığı söylenen mezarların başında Kuran okuyan bir genç, para kabul etmiyor. Birileri gelmiş ve çiçekler dikmiş. Yalnız bırakmamışlar yoldaşlarını... Demirtaş, mezarlığa geldiğinde arkasında kalabalık iyice çoğalıyor. Polisler arkaya düşüyorlar, panik halinde mezarlıktan çıkmamızı ve halkın dağılması için anons geçiyorlar. Kalabalık, Demirtaş'ı sevgi gösterileriyle içine alıyor. Demirtaş'la birlikte kalabalık, ilçenin içine doğru yöneliyor, artlarında da çok sayıda polis. Bodrumlar ve yakılan yıkılan bodrumların olduğu yere geliyoruz. Kalabalık çoğaldıkça çoğalıyor. İnsanlar, Demirtaş'la konuşmak istiyor. Polis bırakmıyor, kalabalığı sürekli dağıtmaya çalışıyor, engel oluyor, çok sert davranıyorlar. Fotoğraf çekmek içimden gelmiyor. Demirtaş, dönüp gelene kadar artık simgeleşmiş olan o bodrumda kalıyorum. Döndüğünde ardında hala o kalabalık var. Polis, su sıkmaya başlıyor.

Polis Hikâyeleri

Şehirlerde öyle her zaman karşılaştığınız polislerden değil, anlatılanlar. Özel seçilmiş, sanki insani özellikleri yok edilmiş!? Sanki hepsi birer azman!? Sanki sadece zarar vermek, kırmak, dökmek, vurmak için biçimlendirilmişler!? Kaldıkları evlerin içlerinde bıraktıkları, duvarlara yazdıkları... İnsan olanın içi kaldırmıyor... Öldürdükten sonra bile ölümlere şiddete devam ettikleri hikâyeler anlatılıyor. Yazık ki: birçoğu gerçek.

Cizre'de Devlet Ne Yapıyor?

Orada konuştuğum biri: üç katlı evinin içini gösterdi, eşyalarını... Gerçekten bir ilçeyi yerle bir etmişler. Akıl ve havsalanın alacağı bir durum değil, yaşadıklarım. Bazı binalara dışarıdan bakınca bir şey olmamış gibi görünüyor. İçeri girdiğinde, yapılanları görüyorsunuz, eşyalar, elbiseler, her şey kurşunlanarak delik deşik edilmiş. Balyozlarla kırılmış, yakılmış, kasaturalarla parçalanmış. Ev diye bir şey yok, kalmamış!?

Evin sahibi, evinin halini gösterirken bir taraftan da olanları anlatıyor. Ben inanamayınca elinde fotoğraflar var, gösteriyor. "37. günde biz evimizdeydik ve gitmeyi de düşünmüyorduk... Bu binayı babam 60 yılda çalışarak yaptı. Kardeşim de burada oturuyor. Benim iki küçük çocuğum var. Dışarıdan bir patlama sesi ve ardından da camın kırılma seslerini duyduk. Ben dışarıya baktım, bir şey göremedim. Sonra bir kurşun karşıdaki eve isabet etti. Ardından bizim eve çarptı ve çarpmasıyla içeride yangın başladı. Ben böyle bir şey hiç görmedim. Çocukları çıkarıp yangını söndürdük. Ama isten, pisten içerisi oturulacak gibi değil diye biz de amcamlara gittik... Onların evi, biraz daha dışarda. Arada bir uğrayıp eve bakıyorduk. Bazen de komşular haber veriyorlardı. Evde herhangi bir hasar yoktu, eşyalarımızı da almadık, öylece bırakıp gittik. Bir ara komşum 'Sizin evi askerler karargâh yaptı' dedi. Geldim uzaktan baktım, ev yine sağlam görünüyordu. 'Yasak kalktı', dediler; geldim ki: ev, eşya hiç bir şey bırakmamışlar. Herşeyi tahrip etmişler, evi yıkmışlar." Anlattığı olay, inanılır gibi değildi. Kurşunlara sek sek oynatmışlar adeta... Tek kurşunla evin yanması da, olacak gibi değil. Çıkardı fotoğrafları gösterdi, inanmaz gözlerle baktığımı görünce. Kurşunun geldiği yerde herhangi bir elektrik kablosu filan da yoktu. Belli ki, fosforlu yangın çıkartıcı silahlar deniyor, bu akıl almaz savaşta. Ben düşünceler içindeyken, evin sahibi, bu sefer siyah bir cübbeyi gösterdi! Komşusu uzaktan "bu Arapların giydiği türdendir" diye, seslendi. Ev sahibi, "hayır onların ki böyle değil İŞİD'in cübbesi bu" dedi.

Fotoğraf: Gülistan Aydoğdu

Bazı yerlerde "burada ev vardı" diyorlar ama orada evden tek bir eser dahi kalmamış. Görüşlerini engellediği için mi nedendir bilinmez, bazı ağaçları köklerinden devirmişler, bazı evleri de tümünden ortadan kaldırmışlar. Sokaklarda bıraktıkları hayvanları dahi kurşunlamışlar. "Kurşunlar, polis kurşunuydu" diyorlar. Cizre'de de, Sur'da da savaşılan insanların dışında ağaçlara, kuşlara, kedilere, köpeklerle, ineklere, karargâh seçilen evdeki eşyalara varıncaya dek her şeye kurşun sıkılmış, zarar verilmiş...

Başka bir tek katlı evi ve önünde iki kadını görünce oraya yöneliyorum. İki kadın komşularmış, çaresiz durmadan beddua edip ağlaşıyorlar. Ev, diğerleri gibi: yakılmış, yıkılmış, harabeye dönmüş, içindeki eşyalar, zaten harap. Zarar verenler, bütün öfke ve kinlerini buralara boşaltarak gitmişler, her şey ama her şey parçalanmış. En son giderken üstüne bir de yakmışlar, evleri. Her yerde abluka kalktı deyip sonra da yasak koymalarının bir başka nedeni de bu delillerin yok edilmesi ve toplanması olsa gerek.

Kadınlar ayaklar altında çiğnenmesin diye parçalanmış Kuranın sayfalarını getirip gösteriyorlar. "Bu kitaba da saygıları yok!? Bunlar nasıl müslümanlar?" Çuvala koymuşlar, orada duruyor. Onlar anlatırken aklıma devlet büyüklerimizin "Camiye postalla giriyorlar, bira içiyorlar, bu kabul edilemez" demeleri geliyor... Camiye girip yaralılara baktıkları için dava açılan doktorlar üşüşüyor aklıma.

"Burası Bizim Gitmeyeceğiz"

Cizre diye bir ilçe yok, artık. Yüksek tepelere yerleştirilen topçular, ilçe merkezini yerle bir etmişler. Harap, hayalet bir kent var karşımızda. İnsanlar ne yapacağını bilemez halde. Gönderilen iki tır dolusu yiyeceğin aynı gece bittiğini söylüyorlar. Belediyenin önünde kadınlar, hepsi yiyecek ve yardım peşinde. Beni de Belediye binasına kadar getiren genç adam, şunları söylemeyi de ihmal etmiyor: "Abla biz buradan hiç bir yere gitmiyoruz. Burası bizim. Köklerimiz burada. Büyük şehirlere gidenler de perişan oldu.

Biz de mi perişan olalım. Perişan olacaksak da kendi memleketimizde oluruz. Benim babam bu evi 60 senede yapmıştı. Bu Allahtan korkmayanlar bir gecede bu hale getirdiler." diyor. "Cizre'nin yeniden ayağa kalkması gerekiyor. Nasılını bilmiyorum. Cizre'liler oralarda verilen beyanatlarda söylendiği gibi diz çökmüş, korkmuş, sinmiş de değil", diyor. Bir başka Cizre'li "Abla bak bayrağı da diktiler oraya. Burası sanırım Yunanistan!. Hani oradan toprak aldılar ya..." diyor. "Biz kürdüz abla o yüzden, bu zulmü 90-95 arasında da yaptılar bize. Bir değil, iki değil ki. Artık ne olduğunu biliyoruz, anlıyoruz. Nüfus kâğıdımızda TC yazıyor, ama bu adamlar, onu bile saymıyor. Kürt olmak suç, ama biz bitmeyiz ki!?" Solfasol/Haber Nöbeti/ Gülistan Aydoğdu

Fotoğraf: Gülistan Aydoğdu

Diyarbakır'da Newroz

Aydın Bodur, Mehmet Onur Yılmaz - Solfasol / Haber Nöbeti

Diyarbakır Alanında Nevrozdaydık. Gelen baharı, zalime karşı mazlumun yanında savaşan Demirci KAWA'ların diyarında karşıladık. "Yoldaş Turizm"i geçtikten sonra "Özgür Ajans"ın yanında, "Sur 2 Kafe"nin solunda, "Barış Taksi Durağı"ndan taksiye bindik. Vedat Dolakay Meydanından Dağkapı'ya geldik başımızı kaldırdık. O kapılarda 12 Eylül günlerinde de asılı duran büyük Türk Bayrakları, Ne Mutlu Türküm yazıları ve altında akrepler, tanklar, tomalar... Polis bariyerleri, kum çuvallarıyla yapılmış barikatların başında, sokaktan geçen insanlara doğrultulmuş silahları ellerinde, elleri tetikte polisleri gördük, her sokak başında aramadan geçtik, az ilerde Fikri Sönmez Sokaktan sağa saptık, Ankara'da bıraktığımız arkadaşımız için Burma Kadayıfçı Saim'in yerini aradık... Mardinkapı'ya koca Türk bayrağını asan polislerin, Nevroz alanında kadınların başından yeşil-kırmızı-sarı başörtüleri toplayışına tanık olduk. Yerel kıyafetleriyle gelen Kürtlerin itelenmelerine kakalanmalarına şahit olduk... Başını açma pahasına

başörtüsünü çıkartan yaşlı teyzemin dişlerini sıkarak başörtüsünü polise fırlatıp da alana doğru gözyaşını saklayarak yürüdüğünü gördük...

Yanına kadar gidemedik ama Dört Ayaklı Minarenin polis bariyerleri, beyaz örtüler arkasından ihtişamını hüznle izledik. Tahir Elçi'yi yad ettik...

Nevroz Alanında endişelerine rağmen yine yüz binlerce insanın coşkusundan, isyanından etkilendik... Çok kayıplar vermiş Diyarbakırlıların silahlı direniş

güzellemler düzdüğünü de gördük. Genç kız ve erkeklerin, eline Che dövmesi yaptırmış Amedsporlu Ali Naki ile fotoğraf çekirme yarışını izledik... Sırrı Süreyya'nın "Kürt evine giremiyor, Türk evinden çıkamıyor... Bu nasıl bir kamu düzeni!" dediğini işittik... Demirtaş'ın Kürtler olarak tarih boyunca çok dayak yediklerini, hele son zamanlarda inanılması zor zulümlere uğradıklarını söyleyişine ama her şeye karşın yine de barış için yakarmasına şahit olduk... O Demirtaş'ın çok ama çok sevdiğini, coşkuyla alkışlandığını, sloganlarla sık sık konuşmasının kesildiğini, halı tezgahlarında fotoğrafları en çok işlenen zat olduğunu gördük...

Kaburgacı Selim Amca'nın Sur'un karşısındaki dükkanında "artık masaları dışarı çıkartamıyorum, üzülüyorum" dediğine üzüldük. Esnafından işçisine herkesin perişan olduğunu gördük... Ertesi gün Newroz ateşini Cizre'de yakmak için yola çıkacak arkadaşlarımızla helalleşip, geri döndük...

Fotoğraflar: Mehmet Onur Yılmaz

Nöbetten Nöbete

Gülistan Aydoğdu - Solfasol / Haber Nöbeti

Silivri Cezaevinin önünde Can Dündar ve Erdem Gül için başlatılan nöbet, onların tahliyesi ile abluka altındaki bölgelerde zor şartlarda çalışan gazetecilerle dayanışmaya yöneldi. Solfasol olarak bu Haber Dayanışmasında da nöbetteydik.

Gerçi bölgede gazetecilere yönelik gözaltı ve tutuklamalardan öldürmeye kadar varan baskılar, yeni değil. 90'larda da gazetecilere yönelik gözaltılar ya da sokak ortasında devlet tarafından işlenen cinayetler yaygındı. Azadiye Welat çalışanı Şahin Ceyran, kimliği meçhul kişilerce ölümüne dövüldü; IMC kameramanı Refik Tekin silahla vuruldu; Jinha muhabiri Beritan Canözer ise "heyecanlı" haber yapmaktan tutuklandı. Heyecanlı haber yapmak suçlaması, belki de ilk defa Türkiye'de uygulanan bir basın cezası olarak tarihe geçecek! Sokaklardayız. Sokaklar polis saldırılarının olduğu yerler... Her an saldırı, gaz fişekleri, plastik mermi, panzerlerden sıkılan sularla karşı karşıyayız. Heyecanlı olmayıp da ne yapacağız, sakın sakın, hiçbir şey yokmuş gibi mi davranacağız? Böylesine bir sükunet mümkün mü?

Bu ve benzeri saldırılar karşısında gazeteciler, bölgede tehlike altında çalışan meslektaşlarını desteklemek ve dayanışmak ve hem de bölgedeki gazetecilerin yalnız olmadığını göstermek için "Dayanışma Nöbeti"ni başlattılar. Dayanışma amacıyla "Haber Nöbeti", böyle başladı. İyi de oldu, akıl edenlere ve emek verenlere teşekkür ediyoruz. Her hafta değişen gazeteciler, bölgeye giderek orada çalışan ajanslar, gazeteciler, muhabirler ile birlikte habere çıktılar. Bölgeye dair gözlemlerini, izlenimlerini paylaştılar. Başından beri

takip ediyordum, koşullarım çok elverişli olmadığından kıskançlıkla takip ettiğimi de belirtmem gerekir, son dakikada "Haber Nöbeti"ne dahil olabildim. Solfasol'dan üç arkadaş gittik, Diyarbakır'a, önce Nevroz'u izlemeye... Nevroz alanında diğer gazeteci arkadaşlarla karşılaştıkça, daha ilk anda yabancılik hissi ortadan kalktı. Haber Nöbeti yürütücülerinin içten samimi karşılamaları, her şeyimizle (kalacak yer sorunu da dahil) ilgilenmeleri, olağanüstü iyi hissetmemizi sağladı.

Nevrozun ertesi günü, tüm Haber Nöbeti ekibiyle Cizre'ye gitmeye çalıştık. Olmadı. Her ne kadar sabah yapılan Haber Nöbeti toplantılarına katılamasam da, whatsapp'ta açılan gruptan herkes birbirini takip ediyor, kısa haberlerini geçiyordu. Ben de birkaç haber, fotoğraf paylaştım. "Yalnız kalır mıyım" endişesine hemen hiç kapılmadım. Sonraki gün Jinha, yani kadın haber ajansı ile çıkmaya karar verdim, birlikte önce Meyader ve DBP'ye gittik. Meyader'de Sur'da öldürülen iki gencin, Masum Gürkan ve Sinan Duman'ın cenazesinin geleceğini öğrendik. Masum Gürkan, Tahir Elçi'nin öldürüldüğü gün, iki polisi vurduktan sonra kaçarken kameralara takılan "o genç"! Fotoğraflarını mutlaka görmüşsünüzdür: bu gencin cenazesi, Sur'da öldürüldükten sonra, polis panzeriyle üzerinden geçilerek ezilmiş olarak bulundu. Ne yazık ki: devlet güçlerinin hukuksuz öç alma kaygısının bir belgesi olarak hatırlanacak bu fotoğraf...

Cenazeler

Yetkililerden alınamayan cenazelerle ilgili haberin peşine DİHA muhabirleri ile birlikte düştük. Bölgede henüz kimliği tespit edilemeyen, hala morglarda bekletilen birçok cenaze var. Bu cenazelerin her biri, yetkililer tarafından bilinçli olarak başka başka illere dağıtıldığı için; aileler perişan, oradan oraya koşmak zorunda kalıyorlar. Cenaze Törenlerinin hiç eksik olmadığı bir bölge burası. Çocuklarını, yakınlarını kaybedenler, sonu gelmeyen resmi işlemler peşinde koşturuluyorlar. Her gün ama her gün, birkaç cenaze birden geliyor. Devletin elinden alınan her cenaze için törenler yapılıyor. Törenler, taziyeler hep çok kalabalık. Cenazelere kalabalık halk kitlelerinin katılması, devlet yetkililerin dengesini bozuyor olsa gerek, cenaze törenleri sırasında sanki inadına tepenizde askeri jetlerin ardı ardına sanki hiç bitmeyecekmiş gibi süren taciz uçuşları eksik olmuyor.

Haber Nöbeti

Haber Nöbeti'nin, gerçekten amacına ulaştığını söyleyebilirim: gezi boyunca gerçekten de olması

gerektiği gibi, kendimi Jinha'nın, Diha'nın muhabiri olarak hissettim. Yerel gazetecileri, arkadaşlarımızı gözaltına almakla, hapsetmekle, öldürmekle basını susturamayacaklar. Tutuklamalarla, baskılarla haberciliği durdurabileceklerini sananlar yanılıyor; yapılacak işleri devralarak gerçekleri yazmaya devam edecek başka insanlar her zaman olacak. Nafile yani bütün bu yıldırma, susturma çabaları...

Haber Nöbetinde sadece haber yapılmıyor, aynı zamanda hayat paylaşılıyor, birlikte yaşıyor. Nevroz akşamı, Nevroz için gelen basınla bir arada yemek yedik. Eşbaşkan Fırat Anlı, Haber Nöbetini yemeğe davet etti. Gavur Mahallesi kitabının yazarı Mıgırdıç Magrasyon da bizimleydi. Can Dündar, sonra Birgün'den Nazım Alpman, Celal Başlangıç, Ceyda Karan, Şehmus Diken... Çok güzeldi birlikte olmak. Birçok gazeteci ve muhabir, HDP vekilleri Ziya Pir, Nursel Aydoğan, Koordinasyondan Hakkı Boltan, daha kimler kimler... Yani samimi sıcak sohbetlerle dolu akşamlar geçirerek yorgunluk attığımız da oldu.

29 Mart sabahı Diyarbakır Adliyesinin önünde "Haber Nöbeti" olarak Beritan Canözer'in duruşmasına katıldık. Beritan duruşmaya getirilmedi İstanbul'da kaldı. Bu da başka bir işkence, bu iktidar boyunca bunları çok yaşadık. Tutuklu ve gözaltında olanlar, buldukları yerlerden başka kentlere sürgün edilerek, hem ailelerinden uzaklaştırılıyor, hem de görüşleri engellenmiş oluyor. Her koşulda cezaları katmerleştirerek kendi insanından öç alan bir devletin uyruklarıyız.

Adliye salonunda selfi çeken Tuğba Tekerek gözaltına alındı. Adliye koridorlarında görüntü almanın yasak olduğunu biliyoruz ama gözaltı gerekçesi ilginç: "polisin görüntüsünü almaya çalışmak"!? Tuğba, duruşma salonuna giremedi, ne yazık ki! Mahkeme Beritan'ın tahliyesine karar verdi. Sevinç nidaları, koridorlardan taştı. Bir arkadaşımızın daha özgürlüğüne kavuştuğunu görmek güzeldi. Darısı diğer basın emekçisi tutuklu ve gözaltılarının tümüne olsun diyelim.

Haber Nöbeti, 8 haftanın sonunda bitti. Yaklaşık 60'ın üzerinde gazeteci, bu nöbette katılmış. Haber Nöbeti ekibinin devam etmesini isteyen de var. Ama sürdürmek, çok emek istiyor ve bitirelim diyenler de haksız değil! Nasıl olacağını önümüzdeki günlerde göreceğiz. Benim bildiğim, gördüğüm: bu yöneticiler, bu hukuksuzluk, yasa tanımazlık devam ettiği sürece nöbetlerin hiç bitmeyeceği... Cerattepe Nöbeti, Barış Nöbeti, Haber Nöbeti, Akademisyenler için başlayan Özgürlük Nöbeti...

Tecrit, Benlik ve Barış

Alper Açıık

Geriye dönüp, bu üç aya yakın zaman diliminde neler yaşandığına bakmak, ülkedeki hukuksuzluk hâkimiyeti yüzünden yakın gelecekte neler olabileceğini öngörmede çok işlevsel olmasa da, bir durum değerlendirmesi yapmayı mümkün kılıyor. Bu yazıyı her şeyden önce metnin imzacılarından biri olarak yazıyorum. İnsanlarla beraber tüm canlıların hayatına, doğaya ve tarihe düşman devlet eylemlerinin son bulması talebinde ve Sur'dan Nusaybin'e devletin işlemeye devam ettiği suçlara ortak olunmayacağı beyanında binlerce meslektaşımı bir arada olmuş olmak, öznel arası bir eylemde buluşmak, benim için çok anlamlıydı.

11 Ocak'ta Ankara ve İstanbul'da eş zamanlı gerçekleştirilen basın açıklamaları ile "Bu suça ortak olmayacağız" metnine imzasını açıklayan 1128 akademisyen, hemen ertesi gün başta Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere çeşitli kesimlerin hedefi haline geldi. Sadece birkaç gün içinde metne imza atan akademisyenler ev-ofis aramaları, gözaltılar ve işten çıkarmalar ile karşı karşıya kaldı. Yaşadıkları ve çalıştıkları şehri terk etmek zorunda bırakılanlar oldu.

Ne var ki, bastırma çabası ters tepti. İmzacıların sözlerinin arkasında durması, kampanya bitimine kadar imzacı sayısının 2212'ye ulaşması ve farklı mesleki-toplumsal grupların barış ifadeleri ile aynı çıkışı tekrarlamaları; metnin içeriğinin ve ifade özgürlüğünün kamusal alanda tartışılmasını mümkün kıldı.

Bu sürede akademisyenlere dönük baskılar ise artarak devam etti. İşten çıkarılan akademisyenlerin sayısı kırka dayandı, yüzlercesi hakkında adli ve idari soruşturma başlatıldı. İstanbul'da bileştirilen içeriği belirsiz dava dosyaları ertesinde birçok akademisyen emniyete ifade vermeye çağrıldı. Kendilerine akıllara ziyan sorular soruldu.

10 Mart'ta İstanbul'da geçen 59 günlük sürede yaşananları aktaran bir basın açıklamasından birkaç gün sonra, toplantıda metni okuyan Yrd. Doç. Dr. Esra Mungan, Yrd. Doç. Dr. Muzaffer Kaya ve Doç. Dr. Kıvanç Ersoy tutuklandı, yurt dışında bulunan Yrd. Doç. Dr. Meral Camcı hakkında yakalama kararı çıkartıldı. Meral ve Muzaffer çalıştıkları vakıf üniversitelerince imzacı oldukları gerekçesi ile zaten işten çıkarılmıştı.

Tüm eksikliklerine rağmen bir nebze huzur veren barış koşullarından ve potansiyel olarak çoğulcu bir meclis dağılımından; devletin Kürt illerini tanklarla, havan toplarıyla yerle yeksan ettiği, cenazelere işkence yaptığı ve insanlık suçu işlediği, karşı aktörlerin ise metropollerde kitlesel olarak sivilleri hedef alan saldırılar gerçekleştirdiği bir duruma nasıl evrilmiş olduğumuz, siyaset bilimci ve sosyolog akademisyen dostların analizlerinde ele alınacaktır. Akademisyenlerin söylediklerinden ziyade söylemedikleri yüzünden terör propagandası ile suçlanmaları, bu suç atfının tutuklama gerektirip gerektirmeyeceği, Meral Camcı'nın hakkındaki yakalama kararı sebebiyle ülkeye geri dönmesi ve emniyete gitmesine rağmen kaçma şüphesiyle tutuklanması gibi konular ise sanıyorum hukuk

derslerinde tartışılacak niteliğe sahipler. Ben ise birini yakından, bir diğerini uzaktan tanıma şansım olmuş olan dört akademisyenin tutuklanması ile yeni bir aşamaya gelen sürece ve bundan sonraki mücadeleye dair kendi ilgi ve çalışma alanlarımdan yola çıkarak kafa yormayı, daha doğrusu atıp tutmayı daha uygun buluyorum.

Esra Mungan, Kıvanç Ersoy ve Muzaffer Kaya tutuklandıktan sonraki yaklaşık on gün boyunca fiili bir tecride maruz bırakıldıklarını avukatları aracılığı ile dışarıdakilere bildirdiler. Şu anda Esra Mungan ve Meral Camcı için bu koşullar ortadan kalkmış durumda ve birçok diğer siyasi tutuklu ile aynı koşulu paylaşıyorlar. Kıvanç Ersoy ve Muzaffer Kaya ise ilk haftalarını geçirdikleri Metris'te de, ardından nakledildikleri Silivri'de de ayrı ayrı tutuldukları koşullarda bir kaç gün öncesine kadar yalnızdılar. Tek başlarına kalıyor olmanın zorluğuna göğüs gerdikleri bu dönemde kitaplarına kavuşmuş olmak bir teselli olmuştu. Şimdi iki kişi olarak aynı odada kalıyorlar.

Arkadaşlarımızdan gelen ilk haberler ile yakın zamanda tecrit fenomenolojisi (Gallagher, 2014) üzerine yayınlanmış bir makale üzerinden hem cezaevleri önünde tutulmaya başlanan nöbetlerle büyüyen dayanışma, hem de barışa dair bir tartışma yürütmek anlamlı olabilir.

Bu bağlamda benlik, kendilik, bireylik gibi farklı sözcüklerle ifade edilen kavramın nasıl kurgulandığına dair iki alternatif bakarak başlayabiliriz. Bir tarafta liberal düşünce geleneğine yerleşmiş olan, Gallagher'ın ifadesi ile "haysiyet sahibi ve saygı hak eder şekilde kurgulanan benliği, özerk düşünüp taşınabilen ve karar alabilen, bu haliyle de kendi başına var olabilen bir birey" olarak ele alınmasını buluyoruz. Bireyin sınırlarında, hatta birkaç on yıldır sadece insanın beyin işlevlerinden zuhur eden benlik de diyebiliriz buna.

Öte tarafta ise benliğin yapısının temel öğelerinden biri olarak ilişkiselliği, yani toplumsal varoluşu kavrayan fenomenoloji geleneği mevcut. Bu yaklaşımda özneler arası temas, teknik tabir ile öznelerarasılık, insan varoluşuna ya da benliğe eklenen bir özellik değil, birey olmayı en baştan mümkün kılan kurucu bir unsur. Söz konusu başlangıç vurgusunu, gelişim psikolojisi çalışmalarının taklitten etkileşime ve yardımlaşmaya örneklerle gösterdiği, doğumdan itibaren davranışlarımızın diğerlerinin davranışlarıyla ve bir anlamda davranışlarında ortaya çıkışı ile değerlendirebiliriz. Fenomenoloji yazınından transfer edilen böylesi fikirlerle algıdan gerçeklik duygusuna, hareket kabiliyetinden bedensel farkındalığa dek birçok alanda gerçekleştirilen çalışmalarla bireyle sınırlı benlik ve bilinç fikirlerinin yetersiz olduğu, bireyin ve benliğin temelinde ilişkiselliğin, etkileşimin, yani toplumsallığın bulunduğu öne sürülebilir.

Tecrit, toplumsal kısıtlama anlamında bireyin izolasyonunu derinleştirdiği ölçüde tutsaklığın ağırlaştırılmış bir hali olarak görülebilir. Ne var ki yukarıda mevzu bahis edildiği gibi başkaları ile ilişkilenebilir benliğin kurucu bir

faktörü ise, koşu koşullarında diğer tutsaklarla etkileşebilmesi ile bireyin mutlak yalnızlığı arasında niteliksel bir fark mevcut. Gallagher'ın makalesinde özetlenen tecrit psikolojisi yazını da sadece mutlak ve uzun süreli tecritte algısal kopukluklar, hareket kabiliyetinde bozulmalar, gerçeklik algısının kaybolması ve benlik erozyonu gibi durumların yaşandığını göstermekte. Tabi kısa süreli tecritte dahi dünyayı idrak etmeyi ve ben olabilmeyi mümkün kılan ilişkiselliğin kayboluşu ciddi bir mahrumiyet ve mağduriyet. Aynı bağlamda Guenther'in şu tespiti oldukça ufuk açıcı: "Eğer [tecrit koşullarında] zaten sadece kendimle sınırlandırılmışsam, kendimi nasıl kaybedebilirim ki? Bunun mümkün olması için benlikte bireyselliği aşan bir taraf olmalı." İşte bireyselliği aşan ve benliğin kurucu unsuru olarak tanımladığımız ilişkisellik kavramı, tecrit deneyimi ve sonuçları konusunda son derece açıklayıcı bir konumda yer alıyor.

Beni ben yapanın diğerleriyle – ve bir yandan da fiziksel dünya ile – ilişkilensiz düşünülemez oluşu; "Bu suça ortak olmayacağız" metnine imza vermek, ardından başta tutuklular ve işini kaybedenlerle olmak üzere büyüyen dayanışma ve barış talebinin kitlesel olarak yinelenişi ile de alakalı belki de.

Öte yandan belli kişilerin, aynı şeyi yapmış ve aynı duruşu savunmuş diğerlerinden ayırıştırılması, yukarıdaki tartışmanın merkezindeki öznelerarasılığa bir saldırı niteliği taşıyor. Aynı katliamları algılıyor, aynı suça ortak olmayı reddediyor, tüm insanlar için onurlu ve kalıcı bir barış istiyoruz. Çünkü arkadaşlarımızdan koştukça, aynı havayı soluduklarımız öldükçe biz de azalıyoruz, dışarı koşulları da hapsi ve tecridi andırmaya başlıyor. Ve tam da bu yüzden özgürlük nöbetlerinde Esra'nın kumruları, Meral'in sözcükleri, Kıvanç'ın denklemleri ve Muzaffer'in olgularıdır. Onların yaptıkları, ettikleri, düşündükleri, sevdikleri ve başlarına gelenler ile kendimizi özdeşleştiriyoruz.

Liberal düşünce geleneğinin derisiyle ya da kafası ile sınırlı bireyi, kapitalist gündelik yaşantı içerisinde asgari düzeylere çekilmeye çalışılan özneler arası temas ile yeniden üretilirken, Kürtlerin Kürt olarak varoluş mücadelesinden Gezi'ye, onur yürüyüşlerinden kadın isyanına, işçi hareketlerinden barış bildirilerine, ilişki benliğimizi yeniden tesis ederek tutsaklıktan kurtulmaya çalışmıyor muyuz? Çünkü tüm bu edimler, bireysel sınırları aştıkça benliğini bulan bir varlık olmanın gereklerine tekabül ediyor. Aksi takdirde, duvarlarla çevrili olsak da olmasak da, kendi tecridimizi ve benliğin sonunu hazırlıyor olacağız.

22 Nisan'da barış isteyen akademisyenlerin ve barış için gazetecilik yapanların davalarında görüşmek dileğiyle.

Gallagher, S. (2014). The cruel and unusual phenomenology of solitary confinement. *Frontiers in Psychology*, 5, 585:1-8.

Guenther, L. (2013). *Solitary Confinement: Social Death and its Afterlives*. Minneapolis: University of Minnesota Press.

Kızılırmak Sokak Ankara'nın leylâk haliydi...

Füsun Çiçekoğlu

Sokaklar da canlılar gibi doğup, yaşayıp, ölüyorlar. Ecelleriyle de değil, öldürülüyorlar. Adları, öldürüldükten sonra da tabelalarda yaşamaya devam ediyor bazen. Mezar taşları gibi... 1960'lı yıllarda çocukluğumun geçtiği Kızılırmak Sokak tabelasını şimdi her görüşümde, içimde bir mezara gelmişim duygusu... Kızılırmak Sokak tabelasına, o tabelanın şimdi işaret ettiği cansız sokağa, hoyrat bir elin benden koparıp aldığı bir sevgilinin mezarını ziyarete gelmişim gibi bakıyorum. Kederle, has-retle...

Çardakaltında oturan babam. Ön bahçeden aşağıya inen merdivenin parmaklıklarının ardında çatısı görünen, kömürlük

Barlas Apartmanı girişi

Anasına babasına pay veren...

Arka bahçemiz, annem ve ablamları

Geniş bahçelerinin Ankara taşı duvarlarından dışarı taşan leylâk dallarıyla baharı, iğdelerle akasyaların birbirine karışan kokusuyla yazı bize getiren Kızılırmak Sokak yok artık. Sonbaharla, Kızılırmak Sokak'tan Selanik Caddesi'ne dönüp aşağı yürürken Yüksel Sokak'ın köşesindeki kestaneciye gördüğümüzde karşılaşmıyoruz ne zamandır. Kış, gelişini Mithatpaşa Caddesi'nden yukarı tırmanırken ayakları kayınca üzüldüğüm, sola Kızılırmak Sokak'a dönüp de düze çıktıklarında ferahladığım kömür arabalarına koşmuş atların nal sesleriyle gelmiyor. Bazı kömürçüler iyi kalpli olur, atları fazla zora koşmazlardı. Yelelerini okşar, arada bir Adakale Sokak'ın köşesindeki manav Hüseyin Amca'nın onlara ayırdığı çürük elmaları yedirirlerdi hayvanlara. Kömürçülerin bazıları çok kötü kalpliydi ama... Hem arabaları çok doldurur, hem de ağızlarından köpükler gele gele Mithatpaşa yokuşunu tırmanan, bazen de buzda kayıp, tökezleyip dizlerinin üstüne çöküveren atları kıyasıya kamçılardı. Babam kötü kalplilerden almazdı kışlık kömürümüzü.

Kışlar atlatılırken, yazlar geçip gidiverirdi. Kışın ardından sevinir, yaz bitti diye üzüldü evdekiler. Ardından sevinilenler gittiğinde atlatılmış oluyor, gitmesin istenenlerse hayattan geçip gidiveriyordu demek ki...

Her ikisinin de girişi Kızılırmak Sokak üzerinde olan iki katlı ikiz taş evlerin Mithatpaşa Caddesi'yle Kızılırmak Sokak köşesinde olanı bizim evimizdi. Babam evi ablam doğduktan sonra almış. İki komşumuz vardı bitişikte: Suzan Teyzeler ve alt katlarında oturan Mediha Teyzeler. Suzan Teyze'nin kızları Aynur ve Ayten'le arkadaşlık. Mediha Teyze'nin oğulları Erol ve Ertuğrul ise, hepimizin abileri-ydiler. Bu "ikiz ev" olma meselesi ve evin sahibinin bir "Alman kadın" olması, evin sağlamlığını ve çevredeki diğer evlerden farkını vurgulama gereği duyulduğundan olsa gerek, hafif bir övünme tınısıyla seslendirilirdi evden bahsedilirken. Herkesçe önemsenerek zannedilen ve herkesin bilmesi istenen bir sır gibi... İki evimizin arka bahçeleri ortak. Ortak bahçede bir de süs havuzu vardı An-kara taşından. Bizim tarafta arka bahçe çakıllı, komşu bahçede toprak üstüne mermerden patika. Mediha Teyze bakkaldan dönerken taze ekmeğin köşesini koparıp kime verirse en çok onu sevdiğine inanıldığı için Aynur ve Ayten'le aramızda değişik bir tür köşe kapmaca oyununa sahne olan ve Suzan Teyzelerin arka bahçesindeki kümesteki tavukların benim için yumurtladığına inandığım günler... İki evin de bahçe kapısı yeşil boyalı demirden. Üstüne binip sallanmamıza kızılan, üzerinde sallandıkça çok güzel gıcırdayan kapılar. Ön bahçenin köşesinde asmalı çardak. Mevsim sonbahara döndüğünde annemin becerikli bir el hareketiyle koparıverdiği üzümü ablam yıkamadan yemiyor. Hâlbuki tozu üzerindeyken, güneşin sıcaklığı içindeyken

yemek lazım o üzümü. Yazları asmanın yapraklarının gölgesi, kızgın güneş altında keskin kenarlı hareketler oluşturuyorsa öğle uykusu zamanı demek oluyor. Öğle uykusu da kış gibi aynı, atlatınca seviniliyor. Akşam çökmeye, gölgeler solmaya, hava birazcık serin-lemeye başladığında annem bahçeyi suluyor. Hortumun ucuna ağzımı dayayıp su içmeme de izin veriyor, üzümü tozlu yememi de görmezden geliyor, iyi kalpli demek ki benim annem. Yeşilköy'deki bamyta tarlalarında çember çevirdiği, koşmaktan yorulmadığı, Yeşilköy'ün en hızlı koşan kızyiken; büyüdüğünü, koşarken yavaşladığında fark eden annem, benim

Evet, önümüz bahardır biliyorum
Leylâklar açacak biliyorum
Kiraz da çıkacak yakında
İyi şeyler söylemek de gerek biliyorum
Sevgilim güzelim bir tanem biliyorum da
Şimdilik başışla.

Turgut Uyar,
"Baharda"

Nevruz teyze, Barlas Apartmanı'nın önünde. Rıza amcanın ateş çiçekleri yeni açmış... (Bu yazı, 2014'ün başında, Batıkent'te durakta otobüs beklerken kaldırılma çıkan bir arabanın altında kalıp yaşamını yitiren, Barlas Apartmanı'ndaki komşumuz güzel Nevruz teyzem için. O, küçük bir kız çocuğu olarak yaşadı hayatının her dönemini, öyle güzel, öyle tatlı ve öyle de gitti.)

çocukluğumla kendini yeniden büyütüyor sanki. Ablama, arka bahçedeki gül fidanlarının dibinden başka yerde oynamasına izin vermezmiş hâlbuki, "Çalarlar seni sakın çıkma dışarı." dediğinde ablam çıkmazmış bahçeden. Annem, "Ablan ne usluymuş, sen yaramazsın hiç söz dinlemiyorsun." derken yaramazlığıma kız gibi konuşuyorsa da, onaylar gibi bakıyor yüzüme. Arka bahçe duvarının dibine mor, eflatun, pembe, beyaz leylâklar. Süsenlerle aslanağzı çiçekleri havuzun başına dikilmiş. Annem, aslanağzının pembe olanını seviyor en çok. Başparmağıyla işaret parmağı arasında sıkıştırıp, çenelerini ağız gibi açıp ka-pattığı çiçeği bana doğru çevirip "anasına babasına pay veren" diye tekerleme söylüyor. Üstüme alınıyorum. Çok cevap veriyorum çünkü ben, en çok da anneme, dil pabuç kadar. Ablam hâlbuki, o bir hanımefendi...

Arka bahçenin alçak olan taş duvarının kenarından dallarını Mithatpaşa'ya sarkıtan, bütün kış kup-kuru çalı gibi durup da, baharda bulut bulut renk olan, koku olan leylâklar... Evimiz, o duvarın üz-erinde annemin yanında, babamın kucağında otururken, bir de elimde bir dal aslanağzı tutarak tek başıma ayakta dururken çekilmiş fotoğraflarda, annemlerin odasından çıkılan ikinci kat balkonunun köşesiyle kareye girebilmiş. Benim üç tekerlekli bisikletimle ön bahçede çekilmiş fotoğraflarımdan birinde üzerinde sallanıp gıcırdayarak büyükleri sinirlendirdiğimiz yeşil bahçe kapısı, diğerinde de asmalı çardak belli belirsiz girmiş kareye. Hepsisi o kadar, evin başka fotoğrafı yok. Hep duracak mı zannetmişiz, evlerin fotoğraflarını çekmeyi evler bizden gitmeye başladığında mı akıl etmişiz, bilmiyorum. Evin fotoğrafı yok diye üzüldüğüm, ama Barlas Apartmanı'ndan komşumuz Rıza Amca'yla Nevruz Teyze'nin kızları, çocukluk arkadaşım Ayten'le Kızılırmak Sokak'ın geçmişini kurcaladığımızda fark ediyoruz ki, sokağın da fotoğrafı yok. Sokak da bizimle birlikte yaşayacak, beraber yaşlanacağız zannetmişiz belki de.

Kocatepe Camisi'nin Kızılırmak Sokak tarafına yapılan ruhsuz parkın oradaydı, şimdi yerinde yeller bile esmeyen Barlas Apartmanı. Barlas Apartmanı'nın arkasında dış hekimî Derviş Amcaların apartmanı vardı. Ödümüz patları dışımız ağrıyacak diye, Derviş Amca'nın kerpetenle dış çektiği söylentisi vardı çünkü mahallede. Ayten'in babası Rıza Amca'nın mahir elleriyle çiçeklendirdiği Barlas Apartmanı'nın bahçesi, şimdi Kocatepe Camisi'nin heyula gibi tepesinde dikildiği, vaktiyle "Su Deposu" nun etrafındaki çayırılık olan tepelikte bir demet renk olurdu. Büyükelçiliklere Sefaret dendiği zamanlarda, Barlas Apartmanı'nın karşı komşusu, sonradan Büyük Dershane olan, Hindistan Sefareti'nin ve bizim Mithatpaşa Caddesi üzerindeki alt komşumuz Bulgar Sefareti'nin bahçe parmaklıklarından sarmaşık gülleri, menekşeler taşardı sokaklara.

Ablamdan akılda kalan ilk sözler, Bulgar Sefareti'yle aramızda dikili olan kavaklara Bulgar dendiğini zannedip, kavak fidanına "şu en Bulgar" demesi.

Barlas Apartmanı'nın alt komşusu, bizim Kızılırmak Sokak'taki karşı komşumuz olan apartmana fare rengi apartman derdik. Mahallenin az sayıdaki apartmanları adlarından çok renkleriyle anılırdı zaten. Fare rengi apartmanın en alt katında Alpaylar, onların üstündeki katta Behiceler otururdu. Annesi Ayla Abla tiz sesiyle sokaktan eve çağırıldığında bizim bahçeye saklanan Alpay'la ve Behice'yle oy-nadığımız oyunlar, Behice'lerin bir kış sabahı ansızın evden taşınmasıyla kesiliverdi. Bana veda bile etmeden gitmişti Behice. Hâlbuki daha yeni başlamıştık Behice'yle oynamaya. Geçen gün konuşmamış mıydık hani, yazın okul tatil olduğunda "şans, talih kader kısmet 5 kuruşa" diye bağırarak. "Kader-kısmet" satacaktık onunla beraber, öyleydi kavlimiz. Ellerimizdeki toplu iğneyle parlak kâğıdı kazıyıp içinden çıkan sayıya hediye verecektik. Kâğıttan güneş gözlüğü, parlak kâğıda sarılmış en uyduruğundan gofret ve samandan yoyo en iyi hediyeler, boş çıkarsa "fos" dediğimiz, çikolatasız briket kıvamındaki gofret teselli armağanımız olacaktı. Benim tablamlam vardı, ona verirdim isterse şans talih kader kısmet tablamlamı. Ablam anneme, "Sokakta avaz avaz şans talih satıyor bu... Kocabeyoğlu'ndan daha yeni aldığınız lastik ayakkabıların altını delmiş sokakta oynamaktan!" diye beni gammazlasın varsındı. Sobanın sıcaklığından buğulanan camı elimle ovalayıp ağılayarak giderken Behice'yi son bir kez olsun görmeye çabalarken, ablam içeri çekmişti beni, "Sana hoşça kal bile de-medi, ne ağlıyorsun?" Ablamın, bizde oynadığımızda oyuncakları toplamadan gidiyor diye kızdığı, "Behirik" diye ad taktığı Behice, öylece, yaz gibi geçip gitti ömrümden. Gitmelerin, bitmelerin başladığını sezmem miydi, yoksa Behice'nin vedasız gidişiyse kavlimize ihaneti miydi onca üzüldüğüm, hâlâ bilemem...

Behice'lerin yanındaki Menderes Apartmanı, Adnan Menderes ailesine aitti. Diyanet Sitesi ve Ko-catepe Camii'nin Adnan Menderes marifetiyle mahalleye bir kâbus gibi çöküşü ben ilkokul birinci sınıfa giderken Diyanet İşleri binasının tamamlanmasıyla hızlandı. 1960 yazında, Menderes Apartmanı'nın yanındaki yeşil apartmandaki evlerinden gözaltına alınanlara Meclis'te çalışan bir sekreterin tükürmesi, "60 İhtilâlî"ni her ne kadar sevinçle karşılamış olursa olsun, annem tarafından ayıplanmıştı. Ablamın masum ilk sözleri "en küçük Bulgar"ken, benim hatırlanan küçüklük sözlerim, dilim dönmediğinden diktatör yerine "diktatör" diye söylediğim marş olarak anılırdı: "Kahrolası dik-katörler, bu dünya size kalır mı?" Menderes Apartmanı'nın üç özelliği önemliydi benim için: Girişinin arka bahçeye bağlanan merdivene açılan piriñ tokmaklı ahşap kapısı, alt katta oturan tonton Muzaf-fer Amca'nın Hulusi Kentmen'e benzemesi ve mahalledeki tek araba olan turuncu Volkswagen'in sa-hibi olması, bir de mahallenin yegâne dört çocuklu ailesi olan "öğretmenler" in ikinci katta kiracı ol-maları. "Öğretmenler" in ilginçliği, sadece bir ailede iki çocuktan fazlasını havsalamızın almamasında değil; bir de annesi de çalışan, üstelik de öğretmen olan bir ailenin hayatımıza dâhil olmasındaydı. Ailenin en küçüğü Faik, dili dönmediğinden, kendine Panik derdi. Titiz annemin, evde tavuk pilav piştiğinde mutlaka bize yemeğe çağırıldığı, üzerine en fazla kavrulmuş dolma fıstığı serpilmiş tavuklu pilav tabağını onun önüne sürmesi yetmezmiş gibi, bir de eve ayakkabıyla girmesine izin verdiği tek çocuk olduğu için kıskandığım Faik'in bu ayrıcalığının sırrını neden sonra öğrenmiştim. Delik diye çorabının burnunu evdeki çocuk terliğini önüne uzatan annemden gizlemeye çalışınca, ayakkabıyla eve girmesine izin verildiğini öğrendiğimde kıskanmaktan vazgeçtim Faik'i.

İki katlı evimizin kat karşılığı müteahhite verilerek yıktırılma kararının alınması süreci sancılı geçti. Benim yıkıma ayak diremelerim ve ağlamalarım, aynı odada yattığımız ablamın "80 yaşında bir odam olduğu zaman..." sızlanmalarıyla evin yıkımından yana annemin içinin evin yıkılmasına elvermemesiyle, apartman dairesinin rahatlıklarının ayartıcılığı arasında salınan ruh hali ve sonunda yıkıma karar verilmesi çocukluğun bitişiydi. Küçükken tel dolaplı mutfığın geniş pencere içine yerleştirilen taburemden sokağı seyrettiğim, yazları alt katının serin hu-zuruna sığındığım, bahçesinde nohutçunun "taze nohut" seslenişini, arabalı dondurmacının çingırağının sesini beklediğim, vişneli dondurma kalmadıysa kabahat onunmuş gibi anneme surat ettiğim evimizden Mithatpaşa Caddesi üzerindeki bir apartman dairesine sürgün edildiğim 1968'de, on iki yaşındaydım. Evin yıkılışını görmemek için koltuğumun altına, artık üstüne pek sığmadığım taburemi kıştırıp, o sevimsiz apartman dairesinin en dipteki odasına kaçarak geçirdiğim cehennem sıcaklığı bir yaz sonrası ortaokula başladığımda bildiğim dünya yoktu artık. Yazların serin huzuru değildi mahrum kaldığımız sadece. Kışları arka bahçeye bakan oturma odasındaki divandan annemin güzel koksun diye üstüne elma, portakal kabuğu koyduğu sobanın yanısını da izleyemeyecektim bundan böyle. Benden başka herkesin sevinçle karşıladığı "kaloriferli ev" dönemine girmiştik hayatımızın.

Evimiz leylâkları, havuzu, çardağıyla beraber yıkılmış, yerine çirkin bir tümsek kalmıştı. Ablam hâyali arkadaşları Franz, Orhon ve Sinan'la geceleri hâlâ fısır fısır konuşuyor muydu, onu da bilmiyordum. Apartman dairesinde odalarımız ayrılmıştı çünkü. 80 yaşına varmadan odası olmuştu işte... Apart-manların izbe arka bahçesine bakan odasında güle güle otursundu! Sonbahar geldiğinde, benden başka herkes evimizden eski evimiz diye bahsetmeye başlamıştı. Bense, ablamın, evimizde paylaştığımız odamızın pembe üzerine beyaz papatyaya desenli perdesini geceleri aralayıp, peri padişahının oğluna gidiyorum tehditlerine bile razıydım. Ertesi gün oyuncaklarımı toplayacak, eve arkadaş çağırılmayacak, bahçe hortumundan terli terli su içip "boğaz olmayacak", kış geldiğinde so-baya yaklaşıp dört yaşındayken yaptığım gibi elimi yapıştırmayacaktım bir daha. Fakat hiçbir mevsimde yaramazlık etmesem de faydası yoktu artık; ev gitmiş, sokak ölmüş, mahalle bitmişti... Bazen geceleri artık yalnız başına yattığım, yan apartmanın mutfağına bakan odamda içli içli ağladığımı duyan babam yanıma gelir, "İnşaat bitince yine kendi evimize taşınacağız, üzülme." diye beni teselli etmeye çalışırdı. O iki katlı evimizden başka hiçbir evi bir daha kendi evim diyecek kadar sevemeyeceğimin o zamandan farkındayım ben oysa. Artık Kızılırmak Sokak'ta yaz başlangıcında tepesine tırmanıp taze çiçeklerini yediğimiz akasya ağaçlarının müjdelediği yazlar, mahalle arkadaşlarıyla tahta bir merdiveni sulayıp dondurarak imal ettiğimiz uyduruk kızağın basamaklarına oturarak Mithatpaşa Caddesi'nden aşağıya kaydığımız ayazı, karı, buzu çok kışlar, leylâkların koku-suyla gelen baharlar, evimizin köşesindeki çınarın yapraklarının sararmasından anladığımız hazanlar yoktu. Mahalle bitmişti... Kızılırmak Sokak, hayatımdan bitmesin istenen bir yaz gibi, annemin akşam yemeklerini hazırlarken mırıldandığı "Ankara rüzgârı", "Akasyalar açarken" şarkılarını da yanında götürerek geçip gitmişti...

O sonbahar, mahalledeki apartmanlardan birinin sahibinin kızı güzel Selda'nın, kalbinin de kendi gibi güzel olduğu ama bahtının öyle olmadığı için erken yaşta hayata veda ettiğini annelerimiz konuşurken duymuştum. Ailenin en iyi kalplisiymiş, aldığı peyniri beğenmediği için kapıcısını dört kere bakkala yollayan annesiyle bir tek o tartışmış. Kapıcının işe alınma

sınavı, cebine yol parası konulmadan Ulus'tan dikiz malzemesi sipariş edildiğinde, yayan olarak Ulus'a gidip gelmekmiş. Şikayetlenmeyen, iş sınavını geçermiş meğer. Kapıcılarını bu korkunç iş sınavına zorladığı için bir tek güzel Selda Abla kızarmış annesine. Mahallede başka başka hayatlar, oyunlardan dışlanmış çocuklar, o başka başka hayatlara sinmiş acılar olduğunu fark etmek için, leylâklar ve sulanan bahçelerde çardak altlarında içilen çaylar, mahallede oynadığımız masketler ve lastik atlamalardan ibaret sandığım çocukluğun bitmesi gerekmişti.

Kızılırmak Sokak'ın can çekişmesi, mahallenin bitişti Kocatepe Camisi'nin inşaatından vazgeçileceği ümitlerinin suya düşmesi ve 1980 darbesi sonrası gericileşme sürecinde inşaata hız verilmesiyle birlikte nihayete erdi. İçinde irtica kelimesinin geçtiği cümleler ve istimlak söylentileriyle yaşanan uzun yıllar 1987 Ağustos'unda caminin resmi açılışını babamın "güdük" dediği Turgut Özal'ın yapmasıyla ni-hayetlendi. 1987'nin 14 Nisan'ındaki Berat Kandili gecesi, henüz resmi açılış yapılmamış camiye akın edenlerin Mithatpaşa Caddesi'ni kaplaması babamın ölümünden bir gün öncesine denk geldi. Ticanî Tarikatı'nın şeyhini mahkûm ettirmiş olan ve hayatı boyunca irticayı en büyük düşman belleyen Cumhuriyet Savcısı Hasan Kemâl Çiçekoğlu, yokuşu tırmanan sakalı belinde cübbeli, sarıklı üç beş kişiyi dermansız eliyle bize gösterdikten sonra perdeyi kapatarak, "İşte," demişti, "irticanın sokağa dökülmüş hali... Ben görmem ama sizi zor günler bekliyor..." Bugünleri görseydi, bu dünyanın "kahro-lası dikkatörler"e kalmayacağı umudunun boşa çıktığına kim bilir ne üzülürdü...

Yedi sekiz yaşlarındayken Su Deposu'nun etrafındaki çayırılıkta yavru bir kaplumbağa bulmuştum. Ba-harda mahalle çocuklarının eğlencelerinden biriydi orada kaplumbağa aramak. Eve götürdüm hay-vanı. Bir kutuya toprak, ot doldurup orada beslemeye başladım. Adını Cici koydum. Maydanozu sevi-yordu Cici, ısırığında, minicik bir üçgen koparıyordu maydanoz yapırağından. İki üç hafta sürdü evde Cici'yi beslemem. Sonra hava alsın diye bahçeye çıkardığım bir gün karşı apartmana yeni taşınan kiracıların çocuğu üstüne basıp ezdi Cici'yi. Çocuğun boğazına yapışıp sarsaladığımda, "İçinden ne çıkacak merak ettim, bir sürü var çayırda bunlardan. Getiririm sana bir tane yarın, bırak beni deli misin be?" demişti bana. Giden, yerine konulabilir sanıyordu. Ardından mahallede ciddi savaş çıktı. Biz birkaç arkadaş örgütlenip Cici'yi ezeni ve arkadaşlarını kaldırma yeni dökülen asfaltın artığı ziftten imal ettiğimiz topaklarla kovaladık. Çocuklardan birinin kafasına bir topak zift isabet edip, saçlarına yapışınca çocuğun annesi eline oklavayı alıp evden fırladı, bize saldırdı. Olay neden sonra yatıştı. Cici'ye şatafatlı bir cenaze töreni düzenledik, o zamanlar âdettendi böcek ölümlerini bile kibrit ku-tusuna koyup gömer, başına bir taş dikerdik. Bir bildiğimiz varmış ki, cenaze adabını erken edinmişiz... Keşke hayvanı eve hiç getirmeseydim diye çok ağladığımda babam, "Sokakta bıraksan seveni, ardından ağlayanı olmayacaktı." diye teselli etmişti beni.

Kızılırmak Sokak da öyle midir ki? Sokağımızın, mahallemizin ardından şimdi ağladığımda babam beni teselli edecek olsa, yine benzer şeyleri söyler miydi? Bıraksam, ardından ağlayanı olmayacağını bildiğimden mi, öldüğünü artık kabullendiğim halde hâlâ Kızılırmak Sokak'tan vazgeçemeyişim?

* Bu yazıyı hazırlarken Kızılırmak Sokak'ı birlikte dolaştığımız çocukluk arkadaşım Ayten Biggart'a hafızasında sakladıkları ve dostluğu için sonsuz teşekkürler...

Ön bahçe, ablam ve arkadaşı Ayşe ablayla

Arka bahçede, bulanık da olsa, evimizin en iyi görüldüğü fotoğraflardan birinde babam ve ablamla

16 Ocak 1961, Pazartesi. Arkasına tarih atılmış ender fotoğraflardan, ne için toplanılmış, o belli değil ama. Suzan teyzemin yanında ayakta durmuşum. Annemle babam, masanın karşısında.

Gerçek Dorman'la "Sıradan" Gelen Festival: D52 Davul ve Perküsyon Festivali

Söyleşi: Mert Seymen Renkmen

D52 Davul ve Perküsyon Festivali yaklaşırken, Gerçek Dorman ile festival, katılımcıları ve Ankara üzerine lafladık.

Mert: Merhaba Gerçek, öncelikle bize biraz kendinden bahsedebilir misin?

Gerçek: Ben Gerçek Dorman. 1981 Kıbrıs doğumluyum. Doğma Ankaralı olmasam da büyüme Ankaralıyım, Kıbrıs'ta doğup 1 yaşında Ankara'ya gelmişim işte, 35 yaşındayım şu anda. Ankara'dan başka şehir görmedim. Hatta tam bir Ankaralıyım, annemler de Kalecikli, kökünden Ankaralıyım, o derece! Ankara'yı çok da severim bu arada. İstanbul'a gidiyorum son zamanlarda ama hiç oraya yerleşme fikrim yok. Ne olursa olsun, gerekirse Finlandiya'da 3 gün işim olsun, geri kalan 4 gün Ankara'da yaşayayım yine, öyle seviyorum...

Çok küçük yaşlardan beri ritim sevdam var. Futbolcular sokaktan gelir, ben sıralardan geliyorum, sıraları çalarak başladım. Hayatım boyunca hep "Sus Gerçek!" dediler, şimdi para veriyorlar o sus diyenler işte, "Çal Gerçek!" diyorlar, çalmıyorum. (Gülüyor) Ben o anlamda kendimi ritim aşığı olarak görüyorum, davul değil sadece. Ritim bir de toprakla alakalı bir şey olduğu için bence, kendimi öyle görüyorum yani. Gazi Maliye'de okudum, hiç sevmedim, hiç de mesleğimi yapmadım.

Mert: Neden okudun?

Gerçek: E aile, klasik... Hani aile buna zorladı, "Maliyede çok para var, müzikte yok" diye. Ailem hiçbir zaman istemedi, desteklemedi davulu. Ailesinin hiç desteklemediği bir adam, bilet parası bile vermediler, öyle söyleyeyim. Davul dediğim zaman bütün kapılar kapandı ailede. Ama işte o adam şimdi davul kitabı yazdı, davul festivali yapıyor falan, o enteresan gibi geliyor bana, haber değeri var. (Gülüyor) Üniversiteye gidip üniversiteden sonra Ankara'da o zamanlar Limon vardı, Gölge vardı, oralarda blues çalmaya başladık. Çok iyi davul hocalarım oldu, Türkiye'ye mal olmuş hocalar diyeyim, bir gün sonra bir haber geldi eğitimlik yapar mısın diye, onların da verdiği eğitimle eğitimliğe başladım. O sırada dedim bu iş böyle olmayacak, birazcık en azından sertifikasını alayım, işi yapan insanları göreyim tanıyayım falan, derken bir Amerika macerası oldu. Berklee'de 9 ay bir programa katıldım, orada özel dersler aldım, sertifika programını tamamladım ve ondan sonra hayatım değişti aslında, Amerika'yı görünce iş değişti, vizyon kattı. Amerika'yı sevmem, Avrupa insanıyım aslında ama... Amerika'dan sonra, eğitimliğimin 10. senesinde kitap geldi. Türkiye'de bu işler birazcık daha kolay, birazcık daha zor. Çünkü Türkiye'nin 3. davul kitabı bu ve "en kapsamlı davul kitabı" diye geçiyor. Onu da hep "en kapsamlı davul kitabı çünkü en fazla sayfaya sahip" diye açıklıyorum. Şunu da bir not olarak söylemek isterim, davul kitabı yazmadım, davul hakkında bir kitap yazdım, davulun kitabını yazan bir insan değilim. Birileri bir kaynak bulsun, üzerine koysun geliştirisin diye, çünkü biz bulamamıştık. Fena da gitmedi, şu an 2. baskıya giriyoruz, iki bin kusura kitap satıldı. Davul kitabı yazarken amacım da maddi kaygılar değil, zaten maddi kaygılarla

davul kitabı yazılmaz ya... Üzerine koyayım diye düşündüm, bu benim için önemli. Ben paylaşımı her zaman sevdim.

Mert: Akademik literatür gibi yani aslında?

Gerçek: Evet evet... Nasıl üzerine bir şey koyarım, nasıl katlarım... Bu işi yaymanın en iyi yanı

"Belki bir gün festival büyür, gelişir, destek bulur Anadolu'yu dolaşırım. Amacım bu. Anadolu'yu dolaşmak istiyorum. ... Adana'ya gideyim, sonra Diyarbakır'a gideyim, ne bileyim Iğdır'a gideyim mümkünse, Karadeniz'e gideyim..."

festival diye düşündüm. Belki bir gün festival büyür, gelişir, destek bulur Anadolu'yu dolaşırım. Amacım bu. Anadolu'yu dolaşmak istiyorum. Festivali İstanbul'da yaparız belki, yapmayız demiyorum, ama İstanbul'a bir şey götürme niyetinde değilim. Ben işte Adana'ya gideyim, sonra Diyarbakır'a gideyim, ne bileyim Iğdır'a gideyim mümkünse, Karadeniz'e gideyim... Amacım biraz bu, Anadolu'da dolaştırmak istiyorum. Çünkü Anadolu ritim anlamında inanılmaz, ritmik öğeler çok gelişmiş vaziyette. Orayla daha modern yapıyı geliştirmek gibi planlarım var. Bunun dışında, kendimle ilgili kısımda da hani ben biraz meraklıyım, kurcalamayı çok severim. Davulculuk bir kısmım, şimdi yine müzik sektöründeyim ama synthesizer firmasıyım, müzik yazılımla

uğraşıyorum. Müzik teknolojileri dersi vermeye başlayacağım, bu da önemli bir başlık bence. Davul değil sadece, müzik ve ritim.

Mert: Bir klasik olarak "neden festival?" sorusunu sormaya fırsat bulamadan yanıtını biraz verdin...

Gerçek: Türkiye birçok anlamda çok kısır. Yani işte bir şeyler bulamıyorsunuz. Davul festivali, ritim festivali yok. Davul festivali hiç yok, ritim festivalleri birkaç tane var, hepsi tanıdık zaten. Kendi alanım, en hakim olduğum alan, insanlara en çok şey anlatabileceğim alan. Atölyeler oluyor, hocaları öğrencilerle buluşturuyoruz. O enerjiyi vermek, o bilgiyi vermek... Birkaç kişiyi daha kendi aramıza katabilecek olursak, en azından kendimize nefes alacak bir alan yaratmış oluruz. Geçen sene yaşadığımız deneyimlerden, aldığımız en önemli eleştirilerden birisi "Geliyorlar, hayat hikayelerini anlatıyorlar". Bence bu çok önemli bir şey, çünkü bizim çağırdığımız insanlar iyi müzisyenler, Türkiye'nin en iyi davulcuları. Bir de o festivale hepsini sığdıramıyoruz yani. Mümkün olduğunca da değişik isimler getirmeye çalışıyoruz. Bu ikinci. Daha genelleme yapmak için erken ama bir şeyin nasıl olacağını herkes gösterebilir. Yani bunu böyle vurursan, bin kere vurursan iyi olacağını diye herkes der. Ama mühim olan, o bin vuruş yapacak enerjiyi nereden bulduğun, motivasyonu nereden sağladığın. Asıl bilgi bu bence ve bunu bir sürü farklı insandan dinlemek lazım.

Mert: Geçen seneye göre çok köklü değişiklik var mı festivalde? Bununla bağlantılı olarak da, en çok sıkıntı çektiğiniz şey ne? "Ankara'dan kaynaklı bir sıkıntı var mı?"

Gerçek: 2014 Aralık'ta ilk festivali ODTÜ Caz Topluluğu'nun çok ciddi maddi manevi desteğiyle birlikte ODTÜ'de yaptık. 2015 Aralık yapacaktık ikinci festivali de ama seçimlerden dolayı davulcularda istikrar sağlayamadık. Ankara'yla ilgili hiçbir sıkıntı yok, hatta Ankara'da olması daha iyi. İstanbul'da yapsak bu festivali, bu kadar insan sokamayız içeri. Geçen sene 2500 diyoruz, bu sene 4000'lere dayanacağımızı düşünüyoruz. Ankara'da olduğu için böyle. İstanbul'da çok

parayla çok büyük bir festival yapman lazım. Ankara böyle amatör ruhlu festivaller için daha uygun bir yer. Veya Eskişehir ya da Adana, ne bileyim...

Onun dışında geçen seneden zamanla ilgili farklılık oldu. 20 kişi vardı, bu sene 14. Sonuçta 1 davulun başına 14 kişi oturmuyor, 14 farklı davula 14 kişi, haliyle kurması, kaldırması, akordu... Sonra, daha fazla destekçimiz var. Bu sene en radikal farklılık, sokağa taşmak. Teyzeler, amcalar, çocuklarla bire bir olmak bizim için çok önemli ama işte bu sevincimizi elimizden alacaklar gibi görünüyor, bilmiyorum. Belki de bir delilik yaparız...

Mert: İlk festivalin kışın olmasının özel bir nedeni var mı?

Gerçek: Öğrenci festivali bu, öğrencilere yönelik bir festival, Ankara'ya yönelik bir festival ve Ankara'nın mevsimi kıştır bence. ODTÜ'de kışın yaptık, öğrencilerin en az yoğun/telaşlı olduğu, Şubat tatiline çıkmadan önceki arayı bulalım, finalden önce daha güzel bir ortam yaratalım gibi isteklerle. Geçen sene 2500 tane öğrenci girdi içeri. ODTÜ'de olması da büyük bir avantajdı. 20 tane davulcumuz vardı, değişik gruplar vardı. Acemiceydi bence ama hani yine de orta profesyonellikte bir şey yaptık. İkincisini işte Soydan Abi, sevgili Soydan Renkmen beni gaza getirdi sağ olsun. Yani bazen durup durup soruyorum "Neden yapıyoruz?" diye... Hani olumlu giden çok az şey var. Destek çok az, maddi destek yok, bütün her şey gönül işi festivaldeki. Müzik firmaları var arkamızda.

Soydan: Gönül işi olduğu için dilenci gibi dolanıyoruz ortalıkta, kimden ne alabilirim diye. Para değil; ondan yemek alayım, bundan bilmem ne alayım... Çünkü biz de dâhil kimse beş kuruş almıyor.

Mert: Peki buluyor musunuz o desteği?

Soydan: Bulamıyoruz işte.

Gerçek: Maddi anlamda herhangi bir desteğimiz yok. Hiç yok. En büyük destek müzik firmaları, sağ olsunlar müzisyenlerini getiriyorlar, konaklatıyorlar, artı enstrümanları getiriyorlar. Bu inanılmaz bir masraf, onlar olmasa olmaz. Türkiye zil bakımından en öndeki ülke.

Mert: Zil firmalarının sponsor olmaları Türkiye'den oldukları için değil yani, zaten dünyanın en iyileri olduğu için.

Gerçek: Aynen aynen. Onlar olmasa bu festival olmaz. Maddi kaynak bulsak, yine cebimize düşündüğümüz bir şey değil. Benim kazancım festival için D52, bunu biraz daha şekillendirmek. Festival ekibi, gönüllüleri para kazanabilsin istiyorum.

Mert: Program nasıl? Tek salon mu mesela?

Gerçek: Tek salon, Çağdaş Sanatlar Merkezi. Çankaya Belediyesi'ne teşekkür etmek lazım, salonlarını verdiler, ses sistemlerini verdiler, arkamızdaki büyük destekçilerden birisi. Tek salonda yapalım, çok dağılmayalım dedik. ODTÜ'de biraz eleştiri aldık, daha merkezi olsun, herkes gelebilsin istedik. Kuğulu Park şu anda bizde görünüyor ama nereye doğru gideriz... 3 gün içeride ÇSM'deyiz, 2 gün Kuğulu'dayız. Hafta sonu bizim amacımız "Ritim sokakta" sloganıyla ritmi teyzelerle, amcalarla, ufacak çocuklarla birlikte yapmak ama şu an o konuda biraz buruğuz, emin değiliz çünkü. Olursa dışarıdayız, olmazsa belki onları taşıyacağımız ikinci bir salona ihtiyacımız var.

Mert: Kimler var festivalde?

Gerçek: Dışarıda Okay Temiz, Senem Diyici, Jose Montana... İşte ben olacağım, çöpleri çalarak gireceğim. Sokakta insanların attığı çöpler olacak çaldığım en ilginç şey, annemin kadayıf tepsisinden sonra. İçerideki isimlerin de hepsi birbirinden değerli, Turgut Alp Bekoğlu gibi "öncülerimiz" var örneğin.

Mert: Programın şu anki halinde göremedim ama, çocuklara dönük bir şey var mı?

Gerçek: Yani sokakta vardı işin aslı. Hani bu işin

eğitimcilik kısmında benimle birlikte Soner Özer var, yıllardır çocuklarla beraberiz. Aslında Kuğulu Park'taki çocuk parkını "çalmayı" düşünüyorduk... Çocuklar geliyor ama biraz daha yaş grubu büyüyor. Eğer Tunalı olmazsa yaş aralığı 12-13 yaş üstü olacak. Ama Kuğulu Park olursa 3-4 yaşındaki çocuklar da dâhil olabilir. Anne babaları her türlü bekliyoruz, bu işe yıllarını vermiş, çocuklarla senelerini geçirmiş eğitmenler olacak. Bu konuyla ilgili bizimle tanışmaları, bizden bilgi almaları önemli bence.

Soydan: Hiç olmazsa ÇSM'nin önünde belki bir şey yapabiliriz çocuklar için.

Gerçek: Olabilir. Araya da bir tane çocuk eğitimiyle

önce gelmek istiyoruz deyip, patlamadan sonra "Aa, o tarihler bize uymuyormuş." diyenler oldu. Jose Montana, inanılmaz bir İspanyol perküsyonist, o geliyor. Ama ağırlığı Türkiye'ye vermek isterim, Türkiye'den dünyaya tanıtmak isteyeceğim çok insan var.

Mert: Çaldığın en garip şey ne?

Gerçek: İşte festivalde yere atılan çöpler olacak ama şimdilik annemin bana hediye ettiği kadayıf tenceresi.

Mert: Kadayıf tenceresi diye bir şeyin varlığından haberdar ettin bizi de böylece.

Gerçek: Var var, tepsi yani, küçük bir kadayıf tepsi. Zaten rhythm kitchen diye bir projem var. Çaldığım en garip şeylerden birisi bir pizzacının mutfağı mesela. Form kısmına çok takılmıyorum, ritim dediğin şey formla alakalı bir şey değil. Bedenimi de çalışıyorum, başkalarının bedenini de çalışıyorum.

Mert: Youtube'daki videolarının bir kısmını izledim, bir kedi görünüyor videolarda; Simba. Simba'nın kendi kitlesi var mı? Simba seninle yaşayan bir kedi sanıyorum?

Gerçek: Simba bir fenomen oldu ya, biz Simba'nın evinde yaşıyoruz. Ritim anlamında da bayağı gelişti. Simbalı Pazar (Simba Sunday) diye bir şey geliştirdik, Pazar günleri Simba'yla yaptığımız ritim aktiviteleri, bir sürü fotoğrafımız var Simba'ya davul öğretirken mesela. Üzerine çok gitmiyoruz, gidemiyoruz daha doğrusu. Çünkü Türkiye'de neşeli şeyler paylaşmak ayıp haline geldiği için, yani insanın bir sürü hüznü olduğu zaman neşeli şeyler paylaşmıyoruz. Simba'yla yüzlerce fotoğrafım var hâlâ bekleyen, utancımından o fotoğrafları paylaşmıyorum. Öyle garip bir durum yani... Önce kaçak giriyordu o videolara, sonra baktım o kaçak girdiği videolar daha çok izleniyor, daha sık yer alıyor artık videolarda. Kesinlikle ama emeğinin bedelini alıyor.

Mert: Nasıl alıyor?

Gerçek: Yani kesinlikle, ıslak mama günleri oluyor onun için, asla karşılıksız bırakmıyorum. Simba en iyi dostlarımdan bir tanesi. 3 yaşında. Gezi eylemleri sırasında Eskişehir yolunda bulduk. Sokak kedisi, oturup cins bir kedi almam asla.

Mert: Peki Solfasol okuyor musun?

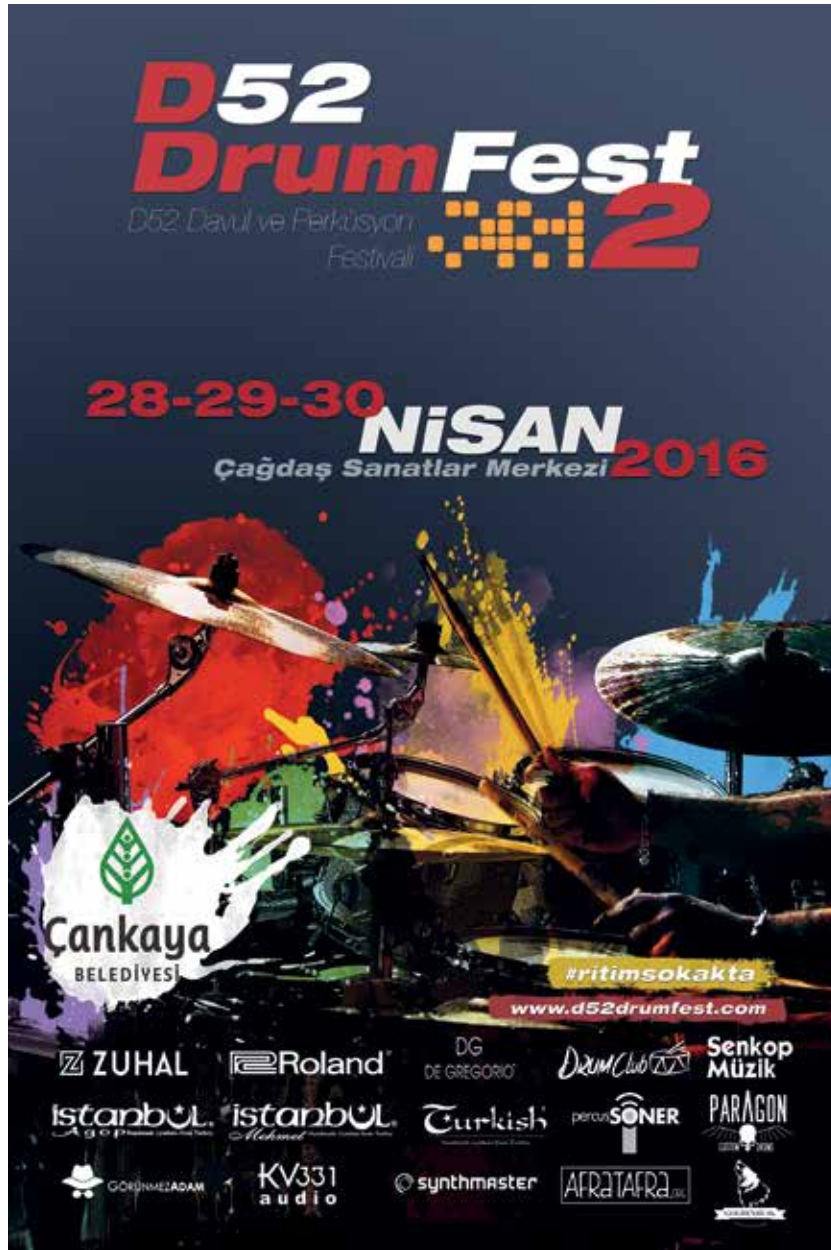
Gerçek: Çok az okuyorum, açık konuşayım.

Mert: Genel olarak mı, yoksa Solfasol mu çok az okuyorsun?

Gerçek: Ya genel... Üye olduğum çok az dergi var, birisi İstanbul Art News, diğeri Computer Music diye bir müzik teknolojileri dergisi. Çok ciddi okumalar yaptığım bir dönem oldu ama şu sıra daha çok koşturma halindeyim. Solfasol elime geçtikçe, nerede bulursam orada okuyorum. Ama Solfasol'a karşı o sıcaklık hep var tabii yani, işte Ankara dergisi/gazetesi.

Mert: Teşekkürler Gerçek, benim söyleyeceklerim bu kadar, senin eklemek istediğin son bir şey var mı?

Gerçek: Küçük bir ekiple ve herkesin ultra gönüllü çalışmasıyla bir festival gerçekleştirmeye çalışıyoruz ve her türlü görüşe, öneriye açığız. Bize zaman ayırdığı için Solfasol'a da teşekkür ederiz.

ilgili program sokabiliriz. Sokalım hatta, bunu böyle diyelim. Çocuk ve ritim diye bir programımız var. Şimdi oldu.

Mert: Beden müziğiyle ilgili bir şey var mı festivalde?

Gerçek: Özgü (Bulut) bu konuda Türkiye'deki en iyi isimlerden bir tanesi ama yurtdışında o tarihlerde. Bir tek ben kalıyorum festivalde beden müziğiyle ilgili ama ben atölye yapmayacağım. 28-29-30 Nisan'da festival var, ertesi gün de doğum günüm, 1 Mayıs'ta doğdum. Organizasyon için koştururken bir şey anlatamıyorsun.

Mert: Peki kokoreççi olacak mı festivalde? Ritim deyince kokoreççi geliyor benim aklıma.

Gerçek: Üçüncü festivalde değerlendireceğim bu fikri.

Mert: Yurtdışından gelmek isteyip, Türkiye'deki durumla ilgili çekinen var mı?

Gerçek: İsim vermek istemiyorum ama patlamadan

Casablanca

Söyleşi: Elif E. Akşit

Ocak ve Şubat aylarında Ankara'nın eski ve popüler barlarından, hakkında çekilmiş uzun metrajlı bir film de olan, Siyah Beyaz'da, Naz Yeni'nin yönettiği ve SinemaKavram ile işbirliği yaptığı Casablanca oyunu vardı. Casablanca Nisan ayında birkaç kez daha oynanacak. Yer yer filmden sahnelerin yer yer filmin 2. Dünya Savaşı etkisindeki sosyopolitik çerçevesinin anlatıldığı; dönem görüntü ve haritalarının yansıtıldığı oyun, ölümünün 20. yıldönümünde senaryoyu Türkçe'ye çevirmiş olan Aziz Çalışlar'ın anısındaydı. Genç ve deneyimli oyuncuların bir arada yer aldığı, yönetmenin de dönem şarkıcısı olarak iki şarkı söyleyerek bağlamı sağlamlaştırdığı bu mekana özgü oyunda, seyirciler de kendini hem oyunun içinde hem de ilk gösterimin yapıldığı 1942 yılında hissetti. Naz Yeni'yle oyunu hakkında Elif Ekin Akşit konuştu.

Bize biraz kendini tanıtır mısın? Neredesin, neler yapıyorsun, neden Casablanca?

1994 yılından beri İngiltere'deyim. Ankara Devlet Konservatuvarı'nda oyunculuk okuduktan sonra Birmingham'da tekrar oyunculuk üzerine lisansüstü çalıştım. Daha sonra yedi yıl kadar oyunculuğa devam ettikten sonra, sahne sanatlarına, ki bu ciddi bir endüstri kabul ediliyor, on yıla yakın bir ara verdim. Bu süre içinde de kendimi tiyatro öğretmenliği alanında yetiştirirken, önce dil bilimi sonra da eğitim üzerine iki ayrı yüksek lisans yaptım. Akademik kariyere yine tiyatro alanında doktora ile devam ederken de endüstriye bu sefer yönetmen olarak bir geri dönüş yaptım. 2011 yılından bu yana yönetmenliğe, 2014'ten itibaren de oyunculuğa devam ediyorum. Tiyatro öğretmenliğine ise ara vermeyi kesinlikle düşünmüyorum çünkü beni bir sanatçı olarak beslediğini düşünüyorum.

Casablanca'nın senaryosunu dayım Aziz Çalışlar Türkçe'ye çevirmişti ve kendisi rahmetli olduktan sonra onun anısına çevirilerinden birisini sahnelemek istiyordum. Mekana özgü tiyatro ile ilgilendiğim için de o eserlerin içinde Kazablanka'nın bu amaca hizmet edecek bir potansiyele sahip olduğunu fark ettim. Yani eseri basbayağı kullandım ve kendi emellerime alet ettim. Sonuçta konuya veya filme duyduğum özel bir ilgi hiç bir şekilde yoktu. Ancak bir anda filmi farklı ve otantik bir mekanda canlandırma dürtüsü duydum. Bu iş için de Siyah Beyaz Bar biçilmiş bir kaftan olarak kendini derhal belli etti.

Bence bu bir insanın dayısı, ve belki daha çok da annesi ve anneannesi için, yapabileceği en güzel hediyelerden biri. Biraz dayını anlatır mısın?

Açıkçası ben bunu bir hediye olarak hiç görmedim. Daha çok, sanki doğal bir süreç ve bir çeşit evrimleşme gibi geldi bana. Annemi pek düşündüm mü bilemiyorum ama anneannemi

düşündüğüm kesin. Çünkü o kaybettiği evladının eserlerinin yaşamasını çok istiyordu ama ben de bunu bir görev olarak yapmak istemediğimi çok iyi biliyordum. Ancak ne olabilir diye düşünmekten de pek vazgeçmedim. Sonuçta aklıma bu fikir gelip de, fikrin beni heyecanlandırıldığını yani içimde bir yaratma dürtüsü oluşturduğunu görünce de epey rahatladım. Çünkü benim için artık tohum rahme düşmüştü. İlginç olan bir şey de oyunumuzu dayımın anısına, onun 20. ölüm yıldönümünde yapmamızın yanı sıra, Casablanca filminin ilk gösteriminin yapıldığı 1942 yılının da onun doğduğu yıl olması.

Aziz Çalışlar 1942-1995 yılları arasında yaşadı. Hukuk okuduğu halde, güzel sanatlara, felsefeye ve edebiyata duyduğu karşı konulmaz ilgiden dolayı kendisine çizilmiş yolu reddederek yazı yazmayı ve yazar olmayı iş edindi. Beni dayımla ilgili en çok büyüleyen şey, her bakımdan tamamen kendi kendisini yetiştirmiş olması. Yani gördüğü eğitim onu edindiği meslek için hazırlamamış olduğu halde tıpkı bu alanda okula gitmişçesine bir temel oturtmuş olması ve kendisini geliştirmiş olması benim için neredeyse insan üstü bir kararlılık. Çünkü bu tarz bir disipline sahip olan bir bakış açısının sonu gelmez bir uğraş ve bir yaşam biçimi olduğunu iyi biliyorum.

Dayımın hayatının son on yılında verdiği eserlerin çok büyük bir kısmı tiyatro alanındaki oyun çevirileri ve kaynak kitaplar oldu. Belki bu alandaki korkunç açığın farkında olduğu için, belki de gösteri sanatlarından tiyatronun hem yazılı hem de görsel yanının olması onun için önem taşıdığı için. Kendisi ile hiçbir zaman bu derinlikte oturup konuşamamış olmak da benim şimdi hissettiğim büyük bir eksiklik.

Genç oyuncularla çalışmak nasıldı? Daha önce yaptığın şeylerle bu oyun farklı mı? Seyircilerin niteliği de etkiledi mi bu durumu?

Film senaryosu: Julius J. Epstein, Philip G. Epstein, Hoard Koch
Türkçe'ye çeviren: Aziz Çalışlar
Prodüksiyon ve yönetmen: Naz Yeni
Oyuncular: Umut Toprak, Bengisu Takış, Barış Güler, Naz Yeni
Video ve görsel tasarım: Burak Kum, Alper Kocatepe
Metin düzenleme: Ulaş Temur
Kostüm tasarım: Funda Büyüktunalıoğlu
Makyaj: Dilek Alada

Genç oyuncular bir harika! Öncelikle özel olarak genç oyuncularla çalışmak gibi bir düşüncem yoktu. Ancak kendisini boş bir kanvas gibi projeye adapte etmeye istekli bir ekiple çalışmanın benim için en önemli şey olduğunu biliyordum. Belli de oldu ki, bu tarz bir yumuşaklık, deneysel olana yatkınlık, 'ensemble' oluşturmak için şart olan isteklilik ve uyum onlarda zaten kendiliğinden var. Dolayısıyla da genç ya da gönlü genç, anlayışı genç, bakışı genç, yani yaşlanmamış, daha doğrusu eskimemiş ve katılaşmamış bir ekip olmak istedik.

Ekibin en genç oyuncusu Bengisu Takış 18 yaşında olmasına rağmen, kendisinden en az on yaş büyük olan ve de kayda değer bir hayat deneyimine sahip İlsa karakterini büyük bir olgunlukla canlandırdı. Barış Güler ise genç yaşına rağmen opera, tiyatro ve dans alanlarında çalışarak yaratıcılığını çok yönlü olarak kullanmak için büyük çaba göstermekte. Rick rolündeki Umut Toprak ise hem deneyimli bir oyuncu hem de gayet başarılı bir tiyatro yönetmeni olmasına rağmen, genç ve daha az deneyimli oyuncularla büyük bir uyum içinde çalışabilen son derece olumlu bir tiyatro insanı. Sonuç olarak, ekibimiz her bakımdan gençliğin verdiği heyecan ve canlılığa sahip olmayı hedefledi ve ben de bu ekibe dahil olmaktan büyük bir mutluluk duydum.

Daha önce yaptıklarımla bu oyun hem farklı hem de değil. Sonuçta mekana özgü oyun konusunda yeni değilim. Lady Macbeth'i oynadığım zaman Oxford'daki kolejlerden birinin bahçesinde ağaçlara ipten köprüler kurulmuştu, nehir kenarında ateşler yakılmıştı. Ağaçlara tırmanıyor, çamurların içinde dolaşıyorduk. Ancak seyirci mekanın içinde olmasına rağmen oyunun dışında idi ve kendisine ayrılmış özel bir tribünde oturmaktaydı. Yani geleneksel tiyatrodan çok da farklı değildi bir oyuncu için. Biz yine sahnede idik, yani oyuncular oyun yerindeydi ve seyirciler de seyir yerindeydi, sınırlar çizilmişti. Londra'da oynadığım başka bir oyunda ise grotesk bir

çamaşırcı rolündeydim ve belediyeden yardım alan ailelerin oturduğu bir sitede, meydanın ortasında oynuyorduk. Oyun seyircinin hemen içinde olmasına rağmen sanki içinde olduğu mekanın farkında bile değildi. Yani meydanda olmuşuz olmamışız, arka bahçeye geçmişiz, yokuştan inmişiz, bunlar geliş güzel bir fon oluşturuyordu. Casablanca'da ise amaç oyunu mekan ile buluştururken aynı zamanda seyirciyi de mekan ile buluşturmak ve oyun ile seyirciyi de kurulan bu ortak bağ aracılığıyla tekrar buluşturmak. Yani üçlü bir etkileşim söz konusu burada.

Seyircilerin niteliği değil ama varlığı mutlaka etkiledi. İlk önce mekan, yani barı bilen kişilerin daha çok hoşlanacağını düşünmüştüm. Sonuçta bu da herhangi bir bar değildi ve kendine ait bir kimliği vardı. Ancak oyundan sonra bu konuda fikrim değişti. Çünkü oyunla birlikte barın da kimliği değişmişti ve artık orası aynı yer değildi. Tabii kastettiğim yine oyunun çerçevesinde. Ve oyundan önce seyircilerin son derece erken gelerek sanki mekanı kendi başına deneyimleme isteği, benim için onların bu davranışından çok şey öğrenme fırsatı yarattı. Seyircilerin kim olduğu benim için bir oyuncu olarak zordu, sadece teknik nedenlerden dolayı. Fransızca ve Almanca söylediğim şarkılar nedeniyle bu dillere benden kat be kat hakim kişilerin seyirciler arasında olması beni elbette çok heyecanlandırdı.

Seyircilerin varlığının ise bu mekanı mekan yapan ve onu yaşatan en önemli unsurlardan birisi olduğu, ancak oyun bittikten sonra anlaşıldı. Yukarıda söz ettiğim seyircinin mekan ile kurduğu ilişki sonucu oyun ile bir ilişki kurması, oyunun seyirciler varken canlanmasına ve bambaşka bir hava almasına neden oldu. Öyle ki, daha önce provayı izlemesini istediğim kişilere şimdi asla provaya gelmemelerini söylüyorum. Çünkü provada görecekları yaşamayan bir gösteri olacak.

Ben en çok Sam'i beğendim. Orijinal Sam bir yan karakter olmak için yaratılmış, o dönemin çoğu zenci karakteri gibi var olsa bile kadınsılaştırılmış, silikleştirilmiş biri. Film tekrar çekilse ilk değişen bu olurdu... Senin Sam ise çok karizmatikti... Bunu bilerek mi yaptın, yoksa hem piyano çalan hem zenciye benzeyen bir oyuncu bulmak kolay olmadığından mı :)

Sam, son derece teknik bir seçimdi. İlk olarak bu rolü oynamasını düşündüğüm oyuncu arkadaşım, hem tiyatro hem de müzik alanlarında çok yönlü, deneyimli ve yaşı da çok genç olmayan birisiydi. Ancak başka bir oyunda olduğu için bu sezonu Ankara dışında geçirmesi gerekti. Öyle olunca, yine benzer yeteneklere sahip ama Sam rolü için aslında yaşının genç olduğunu düşündüğüm şimdiki oyuncumuzda karar kıldım. Yani, kesinlikle bilerek yapmadım. Hatta ortaya ne çıkacağını da hiçbir şekilde bilmiyordum. Belki de Sam nasıl olsa yan bir karakter diye kimliğinin üzerinde durmuyordum. Benim için o bir müzisyendi ve bu da yeterliydi. Böylelikle bu karakterin çok belirgin bir kimliği olmadan kendiliğinden ortaya çıkan kimlik gerçek bir özgürlük ortamının eseri olduğu için renkli oldu. Tabii bundan da büyük bir şey öğrenmiş oluyorum. Ama karakteri zenci yapamayacağımız için, yine benzer toplumsal anlamları ekleyebileceğimizi düşünerek Kazablankalı yani Faslı yapmaya karar verdik.

Oyunu hem yönetip hem de içinde oynamak büyük sorumluluk, bu nasıl bir tecrübeydi?

Felaket bir şeydi! Şaka bir yana, lisede bir oyunu hem yönetip hem de oynamak dışında daha önce hiç böyle bir şey yapmamıştım. Ama kararı çok ani vermek zorunda kaldım çünkü oynadığım şarkıcı karakteri aklımıza sonradan geldi. Öyle olunca ekibe istediğimiz gibi dahil olabilecek yeni bir

SinemaKavram, inanılmaz üretkenlikte bir ekip. Sürekli olarak birlikte film çekmenin verdiği güvenle yaratıcılıklarını çabucak harekete geçirmekte hiç zorlanmıyorlar.

kişinin araştırmasını yapma imkanımız olmamıştı. Haddim olmayarak ben yapmaya heveslendim. Aslında ben sadece Fransız milli marşını söyleyecektim ve bir başka şarkıcı da Almanca Lili Marleen'i. Ancak sonunda ikisi de bana kaldı. Pişmanım desem yalan olmaz ama artık şarkılarımı başkasına vermeyi de kesinlikle düşünmüyorum! Şöyle ki oyunculuğa ara verdikten sonra geçen yıl birkaç kez sahneye çıktım ama esas ilgi alanım yönetmenlik olduğu için hiçbir şekilde oynamayı düşünmüyordum. Oysaki şarkıcı rolü benim için klasik bir karakter yaratmaktan farklı olacaktı ve sonuçta teknik olarak tüm odağım şarkı söylemek olacağı için beni heyecanlandırdı. Amma velakin, projenin bütünü açısından, bir yönetmen için gerekli olan enerjimin bir kısmını alarak beni daha eksik bir yönetmen yaptığını düşünüyorum. Yani yönetmenliğimin sorumluluğu oyunculuğumun sorumluluğu tarafından sekteye uğratılmış oldu sanki.

Şarkılardan biraz söz eder misin?

Şarkılar benim için çok önemliydi. Bir yerde Casablanca filminin "Yeniden çal Sam" repliği ve As Time Goes By parçası ile özdeşleşmiş olması bunda mutlaka büyük bir rol oynuyor. Tabii bir de Sam'in yukarıda bahsettiğim gibi 'müzisyen' olarak çizdiğimiz rolü. Böyle olunca, Sam hep bir şeyler çalsın ve söylesin istedim. Bu teknik olarak da oyuna yardımcı olacaktı, ister sahne araları, ister geçişler, ister de bağlantılar olsun. Bu yüzden mümkün olduğunca filmde parçalar seçtik. Lili Marleen ise 1. Dünya Savaşı sırasında çıkmış olmasına rağmen 2. Dünya Savaşı ile özdeşleşmiş bir şarkı, üstelik de birbiriyle savaşan ülkelerde. Dolayısıyla o dönemi çok güzel yansıttığını düşünüyorum. Son derece masum ve basit bir şarkı, gerek sözleri gerekse müziği açısından.

Fransız Milli Marşı Marseillaise ise tam bir ironi unsuru katıyor benim gözümde. Özgün metinde işgal edilmemiş Fransa toprakları olarak tanımlanan Kazablanka, Fransızlar'ın 'özgürlük, eşitlik, kardeşlik' söylemini alaşağı eden bir düzen içerisinde sunulmakta bizlere. Böylelikle de içi boşaltılmış bir sembol olarak daha çok önem kazanıyor. As Time Goes By'a gelince onun ikonlaşmış yanı bizlere derhal mutsuz bir aşk hikayesini özetleyiveriyor. Bunun yanı sıra, Casablanca'da üç ayrı kültürü bir arada görüyoruz. Çatışma halinde olan Alman ve Fransız kültürlerinin yanı sıra, yüceltilmiş bir Amerika hayali de var. Amerikalılar görünüşte sözüm ona tarafsız ama aslında taraflılar tabii ki, çünkü orası özgürlükler ülkesi kabul ediliyor. Barın adı da "Rick'in Yeri" zaten. Orada Amerikan değerlerinin hakim olduğuna her bakımdan tanıklık ediyoruz bir şekilde. İşte bu yüzden kullandığımız diğer parçaların da dönemin Amerikan şarkıları olması önem kazandı.

Film ekibi ile nasıl bir ortak çalışmanız oldu?

SinemaKavram, inanılmaz üretkenlikte bir ekip. Sürekli olarak birlikte film çekmenin verdiği güvenle yaratıcılıklarını çabucak harekete geçirmekte hiç zorlanmıyorlar. Ulaş Temur zaten projenin gerçekleşmesi için bana aramakta olduğum inancı veren kişilerden birisi olduğu için, film ekibini yönlendirmesi bizim için büyük bir kazanç oldu. Zaten amacımız mümkün olduğunca disiplinler arası bir çalışma yapmak olduğu için, hikaye anlatıcılığında gerek sözel gerekse görsel anlatım tekniklerini birbiri ile iç içe geçmiş olarak kullanmak istiyorduk. Bu konuda Burak Kum'un derlediği görüntüler, hikayenin sahne aracılığı ile anlatmak istemediğimiz yanlarına incelikte değinmiş oldu ki zaten böyle bir bütünlük tasarlamıştık. Alper Kocatepe ise sahne hassasiyeti ile belki de hiç provaya ihtiyaç duymadan görüntüleri sahnede oyunun doğal bir parçası olarak seyirciye aktardı. Sonuç olarak sinemaya ait kabul edilen bir eseri canlı gösteriye uyarlarken de yine film ve kamera tıpkı canlı oyuncular kadar vazgeçilmez öğeler olarak ortaya çıkmış oldular. Bu da bizler için bu çalışmanın özünü oluşturan bir bakış açısı.

Tepkiler nasıldı?

Tepkiler müthişti! Biz oyunun organik olmasını ve yaşamasını istiyoruz. Bu yüzden de, "oynadık bitti, şimdi yine aynısını yapalım" diye düşünmüyoruz, üzerinde çalışmaya devam etmek istiyoruz. Sonuçta amacımız kendimizce deneysel bir çalışma yapmak. Bu noktada büyük tiyatro insanı Peter Brook'u referans vermeden geçemiyorum. Oyun seyirciye çıktıktan sonra kesinlikle her şey bitmiş olmuyor, sadece üzerinde yapılan çalışmanın farklı bir aşamasına geçilmiş olunuyor. Dolayısıyla seyirciden duyduğumuz her şeyi dikkate alıyoruz. Bizi bu çok heyecanlandırıyor. "Buradan nereye gidebiliriz, ne yapabiliriz" diye sürekli olarak konuşuyoruz. Seyirciler böyle bir deneyime nasıl tepki verdiler diye soracak olursak, son derece güzel ve tam istediğimiz tepkileri verdiler. Yani onlar da heyecanlandılar, kendilerini oyunun içinde hissettiler, mekan ile kurmuş oldukları ilişkinin farkına vardılar ve bize oyunu nasıl yaşatacağımız ve ne yöne götüreceğimiz konusunda yol göstermiş oldular.

"Büyülenmiş bir ceylan gibi bakıyor zaman"

Ahmet Hamdi Tanpınar

Zaman Aşılır mı?

Önder Şenyapılı

Zaman geçer.

"İçimizden dışımızdan geçer" demiştir şair. Bu geçişi "zalim zalimane" diye nitelemiştir.

Şair, Fazıl Hüsni Dağlarca'dır.

"Ne içindeyim zamanın/Ne büsbütün dışında" demiştir bir öteki şair. Zamanı "Yekpare, geniş bir anın, parçalanmaz akışı" diye tanımlamıştır.

"Bir öteki şair", Ahmet Hamdi Tanpınar'dır.

Özetle: Zamanın içinde ya da dışında olsak da olmasak da, parçalanmaz bir bütün olarak içimizden dışımızdan akar, akıp geçer zaman. Zalimdir. Akışı, akıp geçişi zalimane değil de nedir!? Akmasına, akıp geçmesine engel olunamaz. Olunamamıştır. Olunamaması zalimane bir durumdur.

Zamanın parçalanamaz bütünlüğünü, kendimizce parçalara ayırıp, her parçayı bir amaçla kullanmaya, bir biçimde değerlendirmeye çalışırız. Bir şeyler için zaman ayırırız. Zaman ayırmaya çalışırız. Zamanın bütünlüğünü parçaladığımızı sanırız. "Parça zamanı" iyi geçirdiğimize inanırız kimi zaman. "Parça zaman" kötü geçer zaman zaman. Kahreder. Kahroluruz. Kimi "parça zaman" kıvrandırır, kimi çok üzer.

Kimi "parça zaman" çok kısadır, kimi kısa. Kimi "parça zaman" uzundur, kimi çok uzun. "Parça zamanın" boyunu anlatmak için "süre" sözcüğü kullanılıyor. Önceleri "müddet" denirdi. Şimdilerde de az biraz "müddet" diyen var... İster "müddet" densin ister "süre", başı sonu belli, sınırlı bir zaman parçası anlatılır bu sözcüklerle.

"Süre" sözcüğü "sürmek" eyleminden türemiş. "Sürmek" sözcüğü çeşitli anlamlar taşıyor. TDK Sözlüğü bütün anlamlarını ayrıntılı olarak veriyor. Biri, "devam etmek/devam ettirmek". TDK Sözlüğünde Türk Ceza Yasasından aktarılan bir hüküm tümcesi "sürmek, sürdürmek" ile "süre" sözcüklerinin aynı tümce içinde kullanıldığında bile ne denli farklılık gösterdiğini kanıtlıyor:

"Tutuklunun bu durumunun daha sürüp sürmeyeceği belli süreler içinde Sorgu Yargıçlığınca incelenerek..."

"Sürüp sürmeyeceği", yani "devam edip etmeyeceği" ifadesinde zaman sınırsız. Süre yok. Yani, zamanın sınırı yok. Oysa Sorgu Yargıçlığı, incelemelerini, "belli süreler içinde", yani sınırlandırılmış zaman parçaları içinde yapacak. On-on beş gün içinde, ya da bir ay, üç ay, bir yıl vb. sürede incelemelerini bitirecek. Bitiremezse tanınan süreyi, başı sonu belli zaman parçasını aşmış olur. Eskiden "müruruzaman" denirdi; yani, zamanaşımı. Oysa süreaşımı demeli. Süreaşımı daha doğru. Çünkü aşılan zaman değil, başı sonu belirlenmiş zaman parçacığı: Süre.

Yaygın olarak kullanılan deyim ise, zamanaşımı.

Zaman aşılabilir mi? Hayır. Süre aşılır. Zamanın sınırı yok. Zamanın öncesi yok. "Big Bang" denilen büyük patlama ile uzayın ve zamanın ortaya çıktığı öne sürülüyor. Yapılan hesaplamalara göre, "Big Bang" günümüzden yaklaşık 13,7 milyar yıl önce gerçekleşmiş. Zaman 13,7 milyar yaşında. Şöyle diyelim: Uzayın, maddenin, evrenin ortaya çıkışıyla "Mutlak sıfır zamanın" sonlanmış olmasından bu yana geçen süre: 13,7 milyar yıl. Zamanın daha ne kadar süre akıp geçeceğini, akışının ne kadar süreceğini bilen yok. Bir takım kestirimler (tahminler) var, ama kestirim iştel!

Günün birinde zamanın akıp geçmesi durursa eğer, zaman aşılmış olur.

Dünyanın sonu geldiğinde en azından dünyada yaşayanlar için zaman aşılmış olacak.

Dünyanın sonu ne zaman gelecek?

Bir kestirime göre, günümüzden 7,6 milyar yıl sonra dünya güneş tarafından yutulacak.

İkinci bir kestirime göre, günden güne artan sıcaklık en çok bir milyar yıl sonra dünyadaki yaşamın sona ermesine yol açacak. Böylece, bu dünyanın sakinleri için zaman aşılmış olacak.

Dünyadaki yaşamın ömrünü daha da kısaltacak, çok daha kısa sürede sonunu getirecek bir başka neden, büyük bir gök cisminin, bir meteorun dünyaya çarpması.

Sözü bağlayalım: Zaman aşılmaz, fakat aşındırır. Yıpratır. Yaşlandırır. Zalimliği, zalimaneliği de bu etkisindedir zaten.

Zamanın bu acımasız, zalimane etkisini sözel olarak değil, görsel olarak anlatmak istersek ne yapacağız?

Kısa yolu, görsel anlatım ustalarından birine başvurmak.

Kırk yılın fotoğraf sanatçısı İbrahim Demirel, Kuşadası'ndaki tren müzesinde saptadığı görüntüyle, zamanın aşındırıcı, yıpratıcı etkisini öylesine çarpıcı olarak aktarıyor ki, sözel anlatımı gölgede bırakıyor.

Üstelik, vagonun o yıpranmış, boyaları dökülmüş, paslanmış metal yüzünün bir parselini yeni bir estetikle yaşama döndürmüştü.

Objektifiyle soyut bir resim oluşturmuş.

Aslı aranırsa, Demirel bunu hep yapageldi. "Duvarları"nı anımsayın.

"İbrahim Demirel'in Duvarları" kitabı için de yazmıştım. Demirel baktığı bir bütünden parçalar alıp her bir parçaya özgürlük ve özgünlük sağlar. Her bir parça bütünden bağımsız bir özellik, yeni bir anlam, özgün bir görsellik, soyut ama tat veren resimsellik kazanır.

Bu fotoğrafında da, zamanın aşındırıcı, yıpratıcı, eskiten etkilerine maruz kalmış vagonun görüntüsü yeni bir anlam, özgün bir görsellik kazanmış; gerçek dönüştürülmüş, dahası yeni bir yorumla yaşama, (ya da isterseniz) zamana döndürülmüştür.

Sonsuz, ölümsüz zamana döndürülmüş bir görsellik...

Şair (gene Ahmet Hamdi Tanpınar) demiş ya:

"Büyülenmiş bir ceylan gibi bakıyor zaman"

Demirel'in bu fotoğrafında şairin tanımladığı zamanı görür gibiyim.

"Göz Gözü Gör"mezken...

Ankara Sanat İnişiyatifi, daha çok bilinen adıyla AsiKeçi'nin çevrimiçi (online) sergisi Göz Gözü Gör, 12 Mart 2016 Cumartesi günü açıldı. Tayfa Kitapkafe'de yapılan açılışta, sergi kapsamındaki işler topluca izlendi. Video, oyun, interaktif fotoğraf gibi farklı disiplinlerdeki işlerden oluşan sergi süresiz. Çevrimiçi olmanın, her zaman ziyaret edilebilir olmak, kamusal alan olarak ağı kullanmak, yeni işler ekleyerek sergiyi genişletmek gibi güzellikleri var. İlk aşamada dokuz işle açılan serginin, planlanıp yapılamayan, yapılıp devam eden, hatta yapılanları bozan işlerle sürmesi bekleniyor.

Sergi teması "Göz Gözü Gör"ün çıkışı, 10 Ekim 2015 Gar katliamıyla bağlantılı. AsiKeçi üyelerinden bazıları o gün orada olayı bizzat yaşamış. Sonrasında "barış" kavramını tartışarak işe başlayan AsiKeçi, barışı ifade edebilmek için öncelikle "düşman kim?" sorusuna cevap bulmak gerektiğine karar vermiş. İlişki ve iletişim üzerinden devam ederek göz kontağına ulaşmış. "Göz Gözü Gör" teması işte böyle "düşman kim?" sorusuyla birlikte, göz gözü görmezken çıkmış. Yarı yoldayken Merasim Sokak patlaması olmuş; açılıştan sonraki gün de Güvenpark patlaması.

Göz Gözü Gör sergisi asikeci.com adresinden izlenebilir. Solfasol/OKM

KLASİK SİNEMA KUŞAĞINDAN: Charlie Chaplin'den "Büyük Diktatör"

Günseli Bilgen - pisinefil@gmail.com - pisinefil.blogspot.com.tr

"Askerler! Zorbalara itaat etmeyin. Onlar sizi eziyor; düşüncelerinizi, hislerinizi ve hareketlerinizi planlıyor, sizi koyun yerine koyuyorlar. Sizi aç bırakıp, hayvan terbiye eder gibi şartlandırıp topun ağzına sürüyorlar. İnsanlıktan çıkmış, beyni ve kalbi makineleşmiş kişilere teslim olmayın. Sizde nefret yok, sevilmeyen kişiler nefret eder ancak. Askerler! Esirlik için değil, hürriyet için savaşın..."

Film "Yahudi Berber ile Diktatör Hynkel arasındaki benzerlikler tamamen tesadüftür" notuyla başlar.

1940 yapımı film Charlie Chaplin'nin ilk sesli filmidir. Almanya'da yasaklanmıştır ancak rivayet odur ki Hitler filmin bir kopyasını buldurup, iki kere izleyip hiç yorum yapmamıştır.

1944 yılında İtalya'da gösterilirken Hitler'e ait sahnelerde çok gülen askerler Mussolini'nin karikatürize edildiği sahnelerde ise gülmeye cesaret edememişler ve film bu ülkede de 1961 yılına kadar yasaklanmıştır.

Savaş sırasında Alman işgalinin olduğu Balkanlarda bir gurup direnişçi filmin bir kopyasını ele geçirip o sırada gösterimdeki başka bir filmle değiştirip Alman askerlere izletirler. Askerler durumu fark edene kadar epey gülerler ama olayı fark edince salonu terk ederler.

Tomanya Ülkesinin 1. Dünya savaşında, cephe kazmış olduğu hendeklerde başlar hikâyemiz. Herkes anlaşmalar yapıp savaşı bitirmenin telaşındayken Tomanya hala yeni silahlar icat edip savaşı kazanmanın yollarını aramaktadır.

Cephe savaşan asker ve hatta kumandanların dahi neyin peşinde olduklarını bilmedikleri bir karargâhta sisler içinde ilerleyen askerler, kendi ordusu yerine düşman ordusunun içine karışan şaşkın kahramanımız, benzer bir şaşkınlıkla ve elbette daha da vahimi, her an, hiç tanımadığı biri tarafından öldürülebileceğinin bilincinde olmasının yarattığı ağır baskının altındaki insanlar.

Kitlelerin kendisi ile birebir hiç bir ilişkisi olmayan ama peşlerinden büyük bir hevesle koştukları bazı çılgınların büyük ihtirasları. Ve tabii ki diplomasinin de aslında tam anlamıyla bir sidik yarışı olduğunu kurgulayan muhteşem bir film.

Derin bir gözlem yeteneği olan Chaplin filmi klasikler arasına sokmakta hiç zorlanmamış. Filmin konusu malum, çok da bilmediğimiz bir şey değil. Ancak şeytan ayrıntılarda gizli.

Hykelin'nin kalabalıkları coşturan bir mitinginin ardından, İçişleri Bakanı ve aynı zamanda en yakın danışmanı ile arabada durum değerlendirmesi yaparlarken; danışmanın şu söyledikleri ilginçtir ancak çok da yabancı olduğumuz bir şey değildir;

"Yahudiler için daha vahşi konuşmalıydın, çünkü ötekilere duydukları büyük öfke halka açlıklarını unutturuyor." der.

Gettolar da hayat; savaş sonrası ekonomik krizle birlikte daha da kötüleşmiştir. Fakat bundan daha da kötüsü kendilerine Fırtına Birliği adını veren Yahudi karşıtı askeri guruplardır. Yahudi esnafı korkutmak ve dükkânlarına zarar vermek onları için bir eğlence halini almıştır.

Diktatör'ün sarayı kocaman bir savaş makinesi gibidir. Diktatör'ün öncelikli hedefi Avusturya'yı işgal etmek ve oradan bütün dünyayı ele geçirmektir ama bunun için paraya ihtiyacı vardır. Yabancı sermaye bulun diyor İçişleri Bakanına. O da bankaların bu borcu vermediğini ama Yahudi zengin iş adamlarının

onları finanse edebileceğini ancak borç verecek bu kişilerin Yahudi düşmanlığı politikalarından hoşlanmayacakları anlatınca Hykele sorunu hemen çözer. Geçici bir yumuşama dönemi para sorununu halletmek için gözleri boyamaya yeterdi.

Gettolardaki Yahudiler umutlanır bu yumuşama döneminden. "Bize duydukları nefret bitse, kendi ülkemizde işimizi yapsak, çalışsak ne kadar zor da olsa ben kendi toprağımdan ayrılmak istemiyorum" diye hayaller kurmaya başlar zavallı insanlar.

Dünyanın İmparatoru olma hayalini kurduğu dans sahnesi muhteşemdir. Koskocaman bir balon

Ancak Yahudi İşadamı bekledikleri parayı vermeyince Yahudilere gösterilen geçici yumuşama politikasından aniden vazgeçilir. Fırtına Birliğine Gettolar da yeni gösteriler düzenlemesi emredilir. Ve sokaklarda savaş yeniden başlar. Herkes korkuyla yeniden evlerine kapanır.

Ancak Yahudi İşadamı bekledikleri parayı vermeyince Yahudilere gösterilen geçici yumuşama politikasından aniden vazgeçilir. Fırtına Birliğine Gettolar da yeni gösteriler düzenlemesi emredilir. Ve sokaklarda savaş yeniden başlar. Herkes korkuyla yeniden evlerine kapanır.

En umutsuz anlarda bile hayalleri ayakta tutar yoksulları. Tonlarca yiyeceği çöpe atan varlıklara inat yine de çok çalışmak ve işten artmayacağına göre dişten arttırıp daha da az yiyerek gelecek güzel günlerde mutlu olmanın düşlerini kurarlar hep.

Sarayın havaya uçurulmasını planlar Diktatörün eski komutanı. Bu işi tabii ki Getto da yaşayan Yahudilerden biri yapacaktır. Çünkü Büyük Kumandan böyle soylu bir işi yapan kişinin hiç unutulmayacağını, ölümsüz olacağını söyler. Her ne kadar bedeni paramparça olsa da ruhuna dokunulmayacaktır sonuçta.

Elim sanata düşer usta
Dilim küfre, yüreğim acıya
Ölüm hep bana
Bana mı düşer usta?

demiş "Çırac Aranıyor" şiirinde, Şair Refik Durbaş. Var mı bu sorunun yanıtı?

Aslında bu yüce onur için hiç kimse istekli değildir. Kura çekme sahnesinde o kadar güzel anlatır ki bunu Sevgili Şarlo.

Bu kadar çarpıcı şeyleri anlatırken bile hep naiftir, hüznü vardır ama öfke yaratmaz. Umuda inanır, öfke ile değil kararlılıkla, vazgeçmeden savaşmak gerektiğine inanır sanki.

Filme dönersek yine; Bakteria Ülkesinin Diktatörü'nde Avustralya'yı işgal etmek istemektedir. Güç gösterisi yaparak karşı tarafı caydırmak isterler ve ülkeye davet ederler. Diplomasinin gerçek yüzünü izlerken gülmekten bayılabilirsiniz.

Film elbette ki dört dakika süren bitiş konuşması ile de ünlüdür.

"Askerler! Zorbalara itaat etmeyin. Onlar sizi eziyor; düşüncelerinizi, hislerinizi ve hareketlerinizi planlıyor, sizi koyun yerine koyuyorlar. Sizi aç bırakıp, hayvan terbiye eder gibi şartlandırıp topun ağzına sürüyorlar. İnsanlıktan çıkmış, beyni ve kalbi makineleşmiş kişilere teslim olmayın. Sizde nefret yok, sevilmeyen kişiler nefret eder ancak. Askerler! Esirlik için değil, hürriyet için savaşın..."

Makineleşme ile beklenen refahın aksine daha fazla acı kan ve gözyaşının gelmesi, hırsları ve güç kavgaları yüzünden birbirini dil, din, ırk vb. niteliklerle ayıran insanın yarattığı şiddetin korkunçluğunu ve yok ediciliğini anlatan film hem umut hem de umutsuzluk duygusunun tadını bırakıyor damağınızda.

"Ölüm hep bana, bana mı düşer usta?"

şeklindeki dünya küresini parmağının ucunda döndürür, ayaklarının altına alır, evirir çevirir ve koskocaman hayallerin içinde kaybolur, çok mutludur. Heyhat nihayetinde bir balondur bu hayal ve elinde patlar. Hitler'in de gerçekten böyle bir balonu olduğu rivayetler arasındadır.

izlemeye doyulmaz sahnelerden biri de Brahms'ın Macar Dansı eşliğinde yaptığı sakal tıraşdır.

BEYAZPERDENİN "EN İYİLERİ" ANKARA'YA DOĞRU YOLA ÇIKTI...

Ankara Uluslararası Film Festivali, 28 Nisan – 8 Mayıs tarihleri arasında 27'inci kez Ankaralılarla buluşacak. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın desteği, Halkbank'ın ana sponsorluğunda düzenlenen, medya sponsorları arasında Gazete Solfasol'un de yer aldığı festivalde, Türkiye ve dünya sinemasının en yeni ve seçkin örneklerinin yanısıra sinema tarihine damga vuran filmler de gösterilecek. Birçok filmin Türkiye'deki ilk gösterimi de festival kapsamında yapılacak.

27. Ankara Uluslararası Film Festivali'nin açılış töreni, 28 Nisan'da MEB Şura Salonu'nda yapılacak. Festivalin bu yılki Onur Ödülleri de sahiplerine - yönetmen Tomris Giritlioğlu, Beşiktaş Kültür Merkezi'nin kurucuları Yılmaz Erdoğan ve Necati Akpınar, ressam/ eğitimci Prof. Turan Erol- açılış töreninde takdim edilecek. Gece, Ayhan Sicimoğlu & Latin All Stars'ın sahne performansı ile renklenecek.

Akün Sahnesi'nde 8 Mayıs'ta yapılacak kapanış töreninde ise, genç sinemacıları teşvik etmek amacıyla her yıl düzenlenen Ulusal Uzun, kısa ve belgesel kategorilerinde yarışan eserlerin "en iyi"leri ödüllendirilecek. Kapanış töreni caz sanatçısı Su İdil'in konseriyle sürecek.

Ulusal Uzun, Kısa ve Belgesel kategorilerindeki yarışmaya çok sayıda eser başvurdu. Sinemamızın üretkenliği adına önemli bir gösterge olan başvuruların dağılımı şöyle oldu: Ulusal Uzun: 30, Ulusal Kısa: 201, Ulusal Belgesel: 98. Yapılan başvurular arasından yapılan seçime göre "En İyi Film", "Mahmut Tali Öngören Özel Ödülü", "Onat Kutlar En İyi Senaryo Ödülü" gibi birçok ödül için 10 film yarışacak. Bu sene tür ayrımı olmaksızın tek bir kategori altında 30 kısa film yarışacak. Belgesel film dalında ise 17 film yarışma bölümüne seçildi.

"Bir Usta Bir Bakış" seçkinde, Yugoslav Kara Dalgası'nın önemli yönetmenlerinden Želimir Žilnik'in filmlerinin toplu gösterimi, yönetmenin düzenleyeceği panellerle taçlanacak.

Dünya festivallerinden ödülle dönen ve öne çıkan filmleri bir araya getiren "Dünya Festivallerinden" seçkisi, Filipinler'den Romanya'ya, Yeni Zelanda'dan Bosna Hersek'e farklı coğrafyalardan sinemanın evrensel dilinde kesişen hikayelere izleyenleri tanık etmeye hazırlanıyor. İlsa, Sunset Song, Orizont, 25 April, Broke ve Life On The Border, seçki kapsamında Türkiye'de ilk kez gösterilecek filmler.

2015'ten bugüne geçen süreçte kaybettiğimiz yönetmenlerin filmlerinden oluşan "In Memoriam" seçkisiyle, Andrzej Zulawski, Albert Maysles, Başar Sabuncu, Ettero Scola, Manoel de Oliveira, Memduh Ün ve Jacques Rivette anılacak.

"Usta İşi" seçkisi, her sene olduğu gibi bu sene de dünya sinemasına katkı sağlamış usta yönetmenlerin en yeni filmlerini

özel olarak bir araya getirecek. Patricio Guzmán'dan Jerzy Skolimowski'ye, Coen Kardeşler'den Aleksandr Sokurov'a kadar birçok önemli ismin güncel işlerini izleme şansı yakalanacak.

British Council ve Shakespeare Lives'in da destek verdiği "Dünyada Çürümüş Bir Şeyler Var!" başlıklı bölümde ise 6 farklı ülkeden 6 Hamlet uyarlaması izlenebilecek. Bu özel seçkide filmleri yer alan yönetmenler Claude Chabrol, Laurence Olivier, Aki Kaurismäki, Krsto Papić, Peter Kern ve Metin Erksan.

atölye çalışmaları ile Türkiye ve dünya sinemasından konukların katılacağı panel ve söyleşiler, FESTİLAB kapsamında gerçekleştirilecek. Geniş bir yelpazeye sahip etkinliklerden Ankara'nın sokaklarını mekan edinecek olan ikisi dikkat çekiyor:

Filmlerle Ankara'yı Yürümek: Ankara'yı mekan edinmiş filmlerin izini sürerek, Ulus'tan başlayıp Gençlik Parkı, Ankara Garı ve Atatürk Bulvarı'ndan Tunalı Oteli'ne kadar bir yürüme hattının takip edileceği rotanın rehberi, uzun yıllardır Festival ekibinde yer alan Ege Berensel olacak. Yürüyüşe katılanlar, Zeki Ökten'in Düttürü Dünya'sı ve Sürü'sünden, Mankiewicz'in Five Fingers'ına, Zeki Demirkubuz'un İtiraf ve Yeraltı'sından, Yutkeviç'in Türkiye'nin Kalbi Ankara'sına birçok akla kazınan filmin kahramanlarının ayak izlerini takip ederek Ankara'nın beyazperdede nasıl inşa edildiğinin cevaplarını arayacak.

Dinleme Atölyesi ve Ses Yürüyüşü: Başkent'in sokaklarında, katılımcılara yeni düşünce kanalları açacak bir başka yürüyüş de Mehtap Çağlar'ın rehberliğinde gerçekleşecek. Yürüyüş öncesi yapılacak atölyede, görme odaklı yaşantımızda sesleri, hem kentsel hem de sinemasal mekanlarda duymazdan gelebildiğimiz gerçeğine odaklanılacak. Dinleme egzersizleri ve tartışmalar sonucunda, temiz duymaya hazır kulaklarla Kuşulu Park'tan Kızılay Büyüklü Fener Sineması'na doğru bir ses yürüyüşüne çıkılacak, duyulmak için bekleyen sesler keşfedilecek.

FESTİLAB kapsamında yer alan diğer etkinlikler şöyle; "Mine Gencil Bek ile İnteraktif Belgesel", "Simon Wilkonson ile Yeni Bir Hikaye

Anlatma Biçimi Olarak Sanal Gerçeklik & The Cube (Küp) – Çokduyusal Sanal Gerçeklik Performansı", "Andreas Treske ve Stephan Vorburgg ile Uzun Plan Çekim ve Kamera Hareketleri", "Serkan Çakarer ile Yapımcı Ne Yapar?", "Tomris Giritlioğlu ile Uyarlama Atölyesi".

Askıda Bilet Var!

28 Nisan - 8 Mayıs tarihleri arasında Kızılay Büyüklü Fener Sineması'nda gerçekleşecek olan gösterimlerin ilk 3 seansında Türk Eğitim Derneği'nin askıya çıkaracağı biletler, farklı gelir gruplarından sinemaseverlerin TED'in misafiri olarak filmleri izlemesini sağlayacak. Ayrıca izleyiciler de "askıya" biletler bırakabilecek.

Sinemacı Gençler Buluşuyor

Festivalin bir geleneği haline gelmesi hedeflenen "Buluşmalar"ın birincisi kapsamında Türkiye'nin çeşitli kentlerinde bulunan Öğrenci Sinema Toplulukları ile bir araya gelinecek. Bu kapsamda Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Gaziantep Üniversitesi, Dicle Üniversitesi, Kastamonu Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi Öğrenci Sinema Toplulukları'ndan temsilcilerin katılacağı programda öğrenciler kendi ürettikleri filmleri izleyip tartışacaklar.

Festivalin okulu FESTİLAB!

Bu yıl da alanlarında başarılı çalışmalarını alan isimlerin yürüteceği çeşitli

SOLFASOL
Ankara'nın Gayriresmi Gazetesi
Nisan 2016
60. Sayı
Ayda bir yayımlanır.

Editörler

Hülya Demirdirek,
Mehmet Onur Yılmaz,
Tanju Gündüzalp

Fotoğraf Editörleri

Can Mengilibörü, Elif Koca, Erhan Muratoğlu,
Engin Aygün, Fahri Aksirt, Özlem Mengilibörü

Redaksiyon

Aydın Bodur, Berivan Eliş, Enver Arcak,
Gülşah Aykaç, Fikret Ottekin, Özge Akkoynulu

Haber Editörleri:

Aydın Bodur, Gülistan Aydoğdu

Kültür-Sanat Editörleri:

Emel Demir, Erdal Ozan Metin,
Gülşah Aykaç, Özgür Ceren Can

Dijital Solfasol Editörleri

Berivan Eliş, Erhan Muratoğlu,
Mehmet Atakan Foça, Onur Mat

Yayıma Hazırlayanlar

Akın Atauz, Alanur Çavlin, Aydan Çelik,
Aydan Özkil, Ayhan Çelik, Barkın Sinan,
Beliz Güçbilmez, Besim Can Zırh, Birol Özdemir,
Buse Kaynakaya, Deniz Enli, Deniz Gümüşel,
Ebru Baysal, Elif E. Akşit,
Emine Onaran İncirlioğlu,
Emrah Kırımsoy, Emre Baturay Altınok,
Enver Arcak, Ezgi Keskin, Ezgi Koman,
Füsun Çiçekoğlu, Gözdem Üner Tubay,
Günseli Bilgen, İpek Benek, Kübra Ceviz,
Mert S. Renkmen, Murat Dirican,
Nefin Pera, Nermin Atılkan, Nur Yılmazlar,
Orhun Bora Çetin, Önder Şenyapılı,
Özge Altınyayla, Selcan Kula,
Sema Alpan Atamer, Serdar Koç, Sibel Durak,
Sümeyra Ertürk, Tuğba Dirican, Tuğçe Şahin,
Tuna Kalaycı, Ufuk Tolga Savaş, Umut Koşan,
Vedat Gün, Zerrin Yatağan, Zeynep Alica,
Zeynep Yağmur, Zeynep Ö. Yılmaz

Katkı Verenler

Ali Akın Akyol, Ahmet Çiñici,
Ahmet Say, Ali Koçer, Antonin Artaud,
Arif Şentek, Aydan Balamir,
Aydın Akın, Aydın Şimşek, Aynur Demirdirek,
Ayşegül Çelik, Başak Altın, Burcu Ballıktaş,
Burcu Cura, Burcu Öztürk, Bülent Atamer,
Cemre Kutluay, Ceren Ergenç,
Ceyhan Temürçü, Çiydem Dağdeviren,
Demet Gülçiçek, Deniz Kaşık,
Deniz Kırımsoy, Derya Güçlü, Dilem Koçak,
Duygu Cihanger, Erhan Akça, Faruk Şahin,
Fatma Soylu, Ferdan Ergüt,
Funda Şenol Cantek, Füsun Çiçekoğlu,
Gamze Güzen, Gizem Güner,
Gökçer Tahincioğlu, Hilal Kara, Hüsnü Öndül,
İlden Dirini, Kemal Özdil, M. Ali Çetinkaya,
M. Atakan Foça, M. İhsan Doğan,
Mahir Ünsal Eriş, Mehmet Öz, Melike Kuş,
Mesut Demir, Mithat Sancar, Murat Meriç,
Murat Sevinç, Nihal Poyraz Temürçü,
Nuran Talu, Olcay Koşan, Özge Çağlar,
Özgür Cengiz, Özgür Yalçın,
Özhan Değirmencioğlu, Özsel Bebeli,
Rabia Ç. Çavdar, Remzi Altunpolat,
Rengin Konuk, Ruşen Ö. Özcan, Selda Bancı,
Selda Tuncer, Serdar Gülsöken, Serhat Şatır,
Sevinç Başköy, Sinan Yusufoglu, Sine Çelik,
Şehnaz Azcan, Şenay Yılmaz, T. Tolga Özçelik,
Ufuk Altınay, Umut Güner, Umut Şumnu,
Yusuf Arslantaş

Teşekkürler

A. Özge Akar, Alper Açık, Gerçek Dorman,
Hacer Parlak, İbrahim Demirel,
Maliakos Nikos, Naz Yeni

Logo Tasarım

Aydan Çelik

Konsept Tasarım

Gülru Höyük

Grafik Uygulama

Mehmet Onur Yılmaz

Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Mehmet Onur Yılmaz

Yayın İdare Merkezi

Büklüm Sokak, No: 44/4,

06680 - Kavaklıdere / ANKARA

Tel - Faks: 0 312 437 76 41

bilgi@gazetesolfasol.com

Abonelik

abone@gazetesolfasol.com

0 536 956 64 26 - 0 533 653 32 75

Basım Yeri

Şen Matbaa

Özveren Sok. 25/B Demirtepe/Ankara

Tel: 0 312 229 64 54 - Fax: 229 64 54

E-Mail: senmatbaa@gmail.com

WEB: www.senmatbaa.com

Basım Tarihi: 11.4.2016

ISSN: 1301-8655

Yerel Süreli Yayın

4.000 adet basılmıştır

Kadınlar 8 Mart'ta Yasağa Boyun Eğmedi!

Her yıl yapılan 8 Mart Dünya (Emekçi) Kadınlar Günü kutlamaları yaklaşırken AKP'nin yasakçı politikaları devreye girdi ve Türkiye'nin pek çok ilinde Valiliklerce miting ve yürüyüşlere yönelik yasak kararları gündeme geldi. Ankara'da da 4 Mart tarihinde Emniyet Müdürlüğünden yapılan açıklamada 8 Mart yürüyüşünün yasak olduğu, yürüyüş ve mitinge karşı başta Kızılay bölgesi olmak üzere Atatürk Bulvarı ve mitingin yapılacağı Kolej Meydanına açılan tüm sokaklarda Valilik kararı uyarınca gerekli tedbirlerin alınacağı duyuruldu.

Ankara Kadın Platformu Valiliğin yasak kararının ardından 5 Mart günü yaptığı basın toplantısında kadınların 10 yıldır olduğu gibi bu yıl da Kolej Meydanında toplanacağı ve Ziya Gökalp Caddesine yürüneceğini dile getirdi. "Biz değil Ankara Valiliği suç işliyor, Anayasa ve Uluslararası sözleşmelerden kaynaklanan toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkımızın elimizden alınmaya çalışılması suçtur" denilen toplantıda kadınların 8 Martı kutlama iradesi kamuoyuna tekrar deklare edildi.

6 Mart günü yapılacak olan miting öncesi ülke genelinde miting ve yürüyüşlere yönelik gözaltına alınma, gazlanma, itilip kakılma riskini göze alan binlerce kadın yüzlerce polis ve Toplumsal Müdahale Araçlarının hazır beklediği Kolej Meydanında

toplanmaya başladı. Farklı ekonomik ve kültürel katmanlardan kadınlar ve LGBTİler pankartları, dövizleri ve çok renkli kıyafetleri ile alanda yürüyüş için beklerken polisin yürüyüşün yasak olduğu ve müdahale edileceği anonslarına sloganları ile karşılık verdiler. Ankara Kadın Platformunun Emniyet birimleri ile yaptığı müzakere sonucu yürüyüşün Ziya Gökalp Caddesi yerine Sakarya Meydanına yapılması konusunda anlaşmaya varıldı. Kadınların hep bir ağızdan attığı sloganlar eşliğinde kortej platforma dâhil kadınların oluşturduğu güvenlik zinciri dâhilinde Sakarya Meydanına yürüdü. Platform adına Basın Açıklaması Sakarya Meydanında yapıldı. Açıklamada 8 Martın 159 yıldır direniş ve dayanışma günü olarak kutlandığı bu 8 Martta da kadınlar olarak "yaşamak için", "emeğimiz için" "Barış için" ve "özgürlük için" direnişin sürdüğü belirtildi. Erkek/devlet şiddetine ve kadınların savaş değil barış istediğine vurgu yapıldı. ve açıklama Türkçe dışında Kürtçe ve Arapça olarak da okundu.

Halaylar, zılgıtlar, sloganlarla coşku içinde geçen miting olaysız olarak dağılırken Ankara'da meydana gelen katliamlardan sonra oluşan, sokak muhalefetinin sesinin kısılması ve daralan muhalif alana karşı kadınların ısrar ve iradesi karanlığın bir parça da olsa aralanmasını sağladı. **Haber - Fotoğraflar:** Nur Yılmazlar

BAŞKA
BİR DÜNYA
MÜMKÜN
ÖRGÜTLEYECEK
GÜÇ SENSİN

13 Mart Pazar günü ODTÜ Vişnelik'te "Başka Bir Dünya Mümkün" Sempozyumu yapıldı. Paris Komünü'nün 145'inci (ve Marks'ın ölümünün 133 yılı) dolayısıyla **Kaldıraç**'ın düzenlediği sempozyum programı yaratıcı alt başlıklar ile dikkat çekiciydi:

"Kapitalizm Kendi Suretinde Bir Dünya Yarattı," "Kapitalizm Çürümüştür! Sosyalizm İnsanlığın Dirilişidir," ve "Biraz Daha Sabır, Biraz Daha İnat! Kapının Arkasında Bekleyen Ölüm Değil Hayat." **Haber:** Solfasol /EOI

Ben - dev - let - te

de - ğil - im

dev - let - be - nim

i - çim - de

Ankara'nın Gayriresmi Gazetesi Solfasol, 60 aydır abonelerinin desteği ile Ankara'nın sokaklarında!
Sen de abone olur musun?

Yıllık Abonelik: 50 TL, Destekçi Abonelik: 120 TL

EFT ve HAVALE için Banka Hesap Bilgileri: Türkiye İş Bankası - Küçükesat Şubesi
IBAN: TR83 0006 4000 0014 2080 7867 87 (Hesap Sahibi: Mehmet Onur Yılmaz SOLFASOL)

Sorularınız ve Abonelik için: abone@gazetesolfasol.com